

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

Poemata Ferdinandi Liberi Baronis De Furstenberg, Episcopi & Principis
Paderbornensis, & Coadjutoris Monasteriensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

POEMATA
FERDINANDI
LIBERI BARONIS
DE
FURSTENBERG,
Episcopi & Principis Paderbornensis,
& Coadjutoris Monasteriensis.

BOENATA
ERKDINANDI
LIBRI BARONIS
DE
FÜRSTENBERG
Bibliop. & Lit. Anst. Paderborn
K. & C. Paderborn

DAPHNIS,

SIVE

FREDERICUS
FURSTENBERGIUS,

PARENS,

Bilstenii & Waldenburgi Dynasta; Advocatus hereditarius in Graffschafft; Schnellenbergæ, Watterlappia, Furstenbergæ, & Herdringæ Toparcha; Satrapa Fredeburgensis, Westphalia & Angaria Archisatrapa, & Serenissimo Ferdinando Electori Coloniensi ab intimis Consiliis, anno M. DC. XLVI. v. Idus Augusti Bonnæ defunctus.

Miffi liquidos vestit quâ plurima fontes
Fronde falix glaucâ, Lycidas hinc, Tityrus
illinc,

Alter oves, alter pascebat fortè capellas.

Tityrus, ut semper, pellebat tædia cantu.

Carmina dum Veledæ memorat, dum prælia Vari:

Varus ut his olim nomen memorabile terris

Fecerit: ut sparfi legionum sanguine campi.

Aurem illi vellit Lycidas: Neque talia tempus

Carmina poscit, ait: Daphnis tibi, Tityre, Daphnis

Lugendus: Daphnin, si nescis, fata tulere.

Tityrus ingemuit casu percussus acerbo:

Fistula lapsâ manu est: fugit sensusque colorque.

Ut

Ut mens, ut rediit puero vox: Occidis, inquit,
Carum, Daphni, caput; spes, Daphni, decusque tuorum!
Ab dulci patria procul, amplexuque tuorum
Occidis! Hoc fuerat, quòd summæ culmine villæ
Tristia signa daret ferali carmine bubo;
Flebilibus quòd sponte modis mea nuper arundo
(Hanc mihi tu, dederat Corydon tibi, Daphni,) sonaret,
Nunc fileat, ramoque infelix pendeat illo.
Vos etiam sine me (quamvis mihi vos quoque Daphnis
Tradidit, atque abiens, Has, inquit, Tityre, pasce)
Ite tamen sine me, quoquò lubet, ite capellæ.
Amnis, & umbrosæ salices, & rura valete:
Usque ego per silvas errans desertaque solus
Tristè querar. Gemit creptâ sibi matre juvencus,
Nec minùs amisso mater dolet orba juvenco:
Mella queruntur apes cellis subducta, peremtos
Fœta canis catulos, demtos avis arbore pullos;
Daphnin ego, tristi sublatum funere Daphnin.
Supremas saltem voces morientis ab ore
Excipere, affari extremum, & spectare jacentem,
Atque oculos nostrâ licuisset condere dextrâ!
Vulneribus nonnulla meis solatia saltem
Hæc ferret pietas: solus de Daphnide luctus
Nunc superest. Pecudes illo quis pascat adempto,
Avertatque luem, curamque impendat & artem?
Daphnide non melior quisquam depellere venis
Implicitam pestem, & membris agere atra venena
Daphnis & insidias stabulis prædasque cavebat.
Ah gelidas quoties hiemes perpessus & imbres,
Pervigil exegit brumali fidere noctem,
Incustoditum fera ne vastaret ovile,
Ne lac subtraherent pecori, ne vellera fures!

Ah quoties humeris per devia sustulit ipse
 Rupe parens nudâ quos nixa reliquerat hædos !
 Angarides Nymphæ testes, quas sæpe laborum
 Miratas dixisse ferunt : Mortalia non sunt
 Quæ tolerat : saxo certè riget ille vel ære,
 Quem neque ventorum rabies, pluvixque, nivesque,
 Non cælum inclemens, non ulla injuria frangit.
 Nymphæ, non saxo Daphnis neque constitit ære.
 Occidit heu ! & nos pariter, terrasque reliquit.
 Nequidquam roseum spargis jubar, auree Titan :
 Gratius extinctum nobis in Daphnide lumen.
 Daphnidis adventu tellus ridebat & æther,
 Frondebant silvæ, spirabant floribus arva,
 Ipsi lætitiâ montes plausuque fremebant :
 Daphnidis interitu tellus lugebit & æther,
 Squalebunt silvæ, stabunt sine floribus arva,
 Intonsi montes gemitus ad sidera tollent.
 Ergo nil proavûm series, regnataque latè
 Rura juvant, centumque greges, armentaque centum,
 Nil labor, & studium pulchræ virtutis, & artes ?
 Ergo cinis, formæque carens & triste cadaver,
 Nunc jacet ille omnes nuper pulcerrimus inter
 Pastores ! nec sidereâ fulgentia luce
 Lumina, nec vultum, quem finxerat ipsa venustas,
 Cernere erit posthac ? At non, quæ sustulit illum
 Mors, etiam famam tollet. Sint tempora Musis
 Non inimica meis, volitabis Daphni per ora.
 Ipse ego virtutesque tuas, tuaque inclyta facta,
 Invictamque fidem, & sanctæ pietatis amorem
 Ferre Syracosio tentabo ad sidera versu.
 In partem veniet Phœbo dilectus Amyntas,
 Et mecum teneris passim tua nomina fagis

M

In-

Inscribet: crescent illæ, tua nomina crescent.
 Quin etiam niveo tumulum de marmore Damon
 Exstruet, & tali signabit carmine marmor:
 HIC SITUS EST DAPHNIS. QUOD ERAT MORTALE,
 SEPULCRO

INTULIT ATRA DIES: VIVET PER SECU-
 LA NOMEN.

Ad tumulum venient, instaurabuntque quotannis
 Pastores tibi cum donis funebria iusta.

Vina dabunt alii, purum lac adferet Ægon,
 Et, Tibi, suspirans, puro magè candida lacte
 Pectora, dicet, erant, & fraudis nescia, Daphni.
 Ipse apium, ipse hederas, & nostris lilia spargam
 Humida de lacrimis, teque ad tua sacra vocabo.
 Talia jactantem supremo lumine vesper
 Occupat, & primo conspexit Lucifer ortu.

A D

ALEXANDRUM VII
 PONT. OPT. MAX.

Anno M. DC. LV. VII. Id. Aprilis renuntiatum.

Hunc cecinisse diem, venturi præcius ævi
 Dicitur Aönias inter Apollo Deas.
 Hunc fore, neglectas quo gloria tolleret artes,
 Et faceret doctis vatibus ingenium.
 Verba fides sequitur: rerum molitur habenas
 Orbis ALEXANDER natus ad imperium.
 Ac velut exactæ post tristia frigora brumæ,
 Cùm ver jucundum floridus annus agit;

Ri-

Ridet humus, ridet Zephyris spirantibus æther
 Purus, & argutæ dulcè queruntur aves:
 Exultare novo sic Principe vidimus Urbem,
 Et quot regna vagus circuit Oceanus.
 Vidimus excitas Parnassi monte Sorores
 Aurea defuetæ tendere fila lyræ.
 Vidimus Aufonios, genus immortale, poëtas
 Præcingi sacrâ, quam meruere, comâ.
 Lætitiâ & Pacem, (miseris vix cognita terris
 Numina, quas luctus semper & horror habet)
 Ter Vaticani circum delubra volantes
 Audiimus reditûs signa dedisse sui.
 Audiimus: lætas voces plaususque canentûm
 Vocibus & plausu Roma secuta suo est.
 O mihi si populi sensus æquare canendo
 Fas foret, & causâ digna dieque loqui!
 O mihi si Phœbus vacuis dictaret in hortis
 Grandia Romani carmina Callimachi!
 Non ego, MAGNE PATER, celebrarem facta tuorum;
 Non fultam titulis divitiisque domum;
 Non maris Hetrusci portus & litora, quondam
 Hercule, nunc proavis inclyta regna tuis;
 Non belli claros studiis heroas, & altis
 Adscriptos Superûm sedibus indigetes;
 Nec quæ porticibus miramur nixa superbis
 Atria, pressa Ducum Pontificumque pede;
 Nec quas majorum pietas cælestibus aras
 Struxit Apelleis conspicuas tabulis:
 Sed te, qui titulos tantum præcedis avitos,
 Quantum nocturnas Cynthia plena faces;
 Et tua non humili memorarem nomina cantu,
 Extremas ultra solis itura vias;

Quà levat Eöo rutilantem gurgite currum ,
 Et quà poscentes otia solvit equos.
 At non intacti mores , & quas rudis ætas
 Virtutes teneris duxit ab uberibus,
 Et data Pieriis juvenilia tempora sacris ,
 Carminis , ut quondam , res foret una mei.
 Major equis pulsanda patet nunc area nostris ;
 Quà Padus objectis æstuat aggeribus ,
 Quà centum populos , centum Ferraria¹ fospes
 Debet consiliis oppida salva tuis :
 Seu circùm fremerent irati Cæsaris arma ,
 Nec non adversos Mantua passa Deos :
 Seu propiora movens Venetus discrimina miles
 Verteret Hadriacas ad nova bella rates :
 Seu latè grassata lues , & turpis egestas ,
 Inferrent miseris urbibus excidium :
 Seu Pater Eridanus campis undaret apertis ,
 Deucalioneæ damna minatus aquæ.
 Ille idem assiduis Cygni plangoribus , idem
 Certavit mœstis Heliadum lacrimis ;
 Cùm patriæ fines & rectas legibus urbes
 Linquentem ripis vidit abire suis ,
 Et Libycos tentare² sinus , ubi classibus audax
 Insula Threicias depopulatur opes ,
 Europæque suæ custos delecta juvenus
 Tutatur medii credita claustra maris.
 Non secus Italiæ Cimbro natura minanti
 Alpinas visa est opposuisse nives.
 Non secus occiduis inhiantem finibus Afrum
 Herculis objectis meta coërcet aquis.

O quo-

¹ Alexander VII , Ferrariæ Prolegatus Pontificius difficillimis tempore
 sibus belli , pestilentia , arctioris annonæ , & exundationis fluminum.
² Melitæ Inquisitor.

O quoties Melitæ fortes hortatus alumnos
 Jussisti properâ vellere signa manu !
 O quoties Solymen , Asiæque reposcere regna ,
 Sceptraque Bistonix frangere barbarix !
 Testis Neptunus , Tethys mihi testis , & omnis
 Tritonum soboles , Nereidumque chorus.
 Illis cura fuit partos cantare triumphos ,
 Et tua cognatis facta referre Deis.
 Me decet Arctoo spumantem sanguine Rhenum
 Dicere , nec patriæ bella filere meæ.
 Infelix tellus , Romanâ clade tumentis
 Arminii quondam signa secuta ducis !
 Hei mihi , nunc ducibus nihilo melioribus usa
 Scinderis in partes , & nova sacra colis.
 At magno commissa luis. Quæ flumina belli
 Nescia ? quævè tuo terra cruore caret ?
 Forfitan & Divos nondum sibi sentiet æquos ,
 Et mala cùm tulerit plurima , plura feret.
 I celer , instantem capiti defende ruinam :
 I celer , & longæ vince pericla viæ.
 Non te Sicani tardent fera murmura ponti ,
 Non formidatæ navibus insidiæ ;
 Non rigor Alpinus , non frigore faxes perenni
 Horrida , non duro flumina vincta gelu.
 Hic Ubios , ³ dominâ deductos Urbe colonos ,
 Et flavos vifes impiger Usipios.
 Tum dextram tendes populis , quos Luppia nostris
 Cædibus infectâ decolor ambit aquâ ,
 Et quos bellipotens olim ditio premebat
 Accola vicini Bructerus ⁴ Amisii :

M 3

Nunc

³ Nuntius Pontificius Coloniam , & inde Monasterium pacis concilian-
 dæ gratiâ missus. ⁴ Bructeri Germanix populi ad Amisium fluvium. Ta-
 citus lib. 1. Ann. & alibi.

Nunc ubi conventu mundi coiere vocato
 Discordes studiis consiliisque Patres.
 Discordes, i, junge animos: Europa, Deusque,
 Imponunt humeris publica vota tuis.
 Auspiciis pax freta bonis frondentis olivæ
 Prætendit capiti mitia ferta tuo.
 Vifa quieturis demum promittere terris
 Aurea compositis sæcula diffidiis.
 Hic etiam Veledam, quæ nec Cumæa sacerdos,
 Nec divina fuit clarior Herophile,
 Te veniente, ferunt iterum de turre locutam
 Fatidico tales ore dedisse sonos:
 Lætus ades, rerum spes & tutela mearum,
 Sospite quo nobis vita salusque redit.
 Lætus ades, cæctus nec dedigneris amicos,
 Et mea securo visere regna pede.
 Non iterum clades⁵ animo versamus, & iras,
 Armaque Quintilios vincere docta tuos.
 Qualis ad Assyrias immani funere Carras
 Romanus Partho fusus ab hoste jacet.
 Nulla salus bello, pacem deposcimus omnes:
 Pax veniat populis sæpe vocata meis.
 Sed, nisi me Phœbi ludunt oracula, quondam
 Quæ cecinit nostro conscius ore Deus,
 Pax erit: at facris tam detestanda Latinis,
 Quàm malè mercatâ pax coitura fide.

Non

⁵ Statius lib. 1. Silv. in Soter. pro Rutilio Gallico:
*Non vacat Arctos acies, Rhenumque rebellem,
 Captivæque preces Velede, &c.*

*Ea virgo nationis Bructeræ latè imperitabat, quam coram adire alloquique negatum.
 Arcebantur aspectu, quo venerationis plus inesset. Ipsa edita in turre: dilectus ei propi-
 quis consulta responsaque, ut intermunitius nuntiis, portabat. Tacitus Hist. lib. 4.
⁶ Clades Variana penè exitiabilis, tribus legionibus, cum duce, legatisque, & mi-
 xillis omnibus, cæsi. Sueton. in Octav. cap. 23. Quæ nulla post Crassi in Partia
 damnus, in externis gentibus, gravior Romanis fuit. Patetc. Hist. lib. 2.*

Non ideò curasque tuas vigilesque labores
 Excipient meritis fata sinistra tuis.
 Purpura virtutis pretium tibi cedit, & inde
 Quo nihil hæc majus, quod tibi donet, habet.
 Scilicet & terris, cæloque, Ereboque verendum
 Te folio accipiet maxima Roma suo.
 Tum pia laturus sacratæ oscula plantis,
 Orbis adoratos procidet ante pedes.
 Tum Septem imperio quæ nunc CHRISTINA triones
 Frenat, & Arctæas ducit in arma manus,
 Adveniet supplex, & Vaticana tenentem
 Regna colet prono devenerata genu.
 Tum consanguinei longo post tempore Reges,
 Arbitrio ponent impia bella tuo;
 Et pacti stabilem jurato fœdere pacem,
 Damnabunt pugnas, & grave Martis opus.
 Arvaque læta Ceres, & pleno Copia cornu
 Dona ferens, niveis oppida viset equis.
 Mox ubi jam fessas recrearint debita gentes
 Otia, signa dabunt ad sacra bella tubæ.
 Bella recrudescant Naupacti, & barbara Thracum
 Gaza per Ionias sparsa natabit aquas.
 Quas ego nunc acies video! quos æquora remos
 Verrere! quàm lætis vela tumere Notis!
 Quantus adest fudor populis! quot in arma volentes
 Creta viros totâ concitat Italiâ!
 Ut Solyme poscit reduces in prælia Gallos!
 Ut tremit Austriacas pallidus Ister opes!
 An te etiam ⁷ auspiciis tollentem signa secundis,
 MAGNE PATER, toto cernimus ire mari?

M 4

Im-

7 Philomathis Musæ Juveniles, poëmate 83.
 Huc ego, seu sit opus Neptuni stultibus, altâ
 Puppe sedens; seu terrestri certare duello,
 Vetus equo veniam.

Impiaque Odrysiæ contundere cornua Lunæ,
 Victoremque sequi, quæ præit arma, Deum?
 Sit fatis armatas in prælia mittere classes:
 Bella gerant alii: tu prece bella juva.
 Consiliis opibusque juva, Zephyrosque faventes
 Sollicita, & faciles ad pia cœpta Deos.
 Sic per te victo Reges Oriente superbi
 Threiciis statuent parta tropæa jugis.
 Et Vaticanas Victoria figet ad aras
 Dereptas Scythicis postibus exuvias.
 Tunc aliquis vates, procerum de stirpe meorum,
 Cantabit famæ tot monumenta tuæ.
 Bellaque signabit titulis: HÆC THRACE SUBACTO
 VICTOR ALEXANDER RETTULIT ARMA DEO,
 Sic cecinit: partem, vates ne vana putetur,
 Lapfa dedit, partem serior hora dabit.

A D I M P. C Æ S.

F E R D I N A N D U M I I I. A U G.

*Cum ejus auspiciis, & munificentia Athanasius
 Kircherus OEdipum Hieroglyphicum ederet.*

Non genus Austriadum demissum à sanguine Di-
 vum,
 Non clausum mundi finibus imperium,
 Non victos dicam populos, urbesque receptas,
 Nec Boreæ fractas sæpe furentis opes.
 Hæc memorent, quorum sublimi Musa cothurno
 Surgit, & hœrois concinit arma modis.

Me

Me mea Musa vetat tantarum pondera rerum
 Tangere : me , quæ sint viribus æqua , juvant.
 Me studia & placidæ sibi poscunt Cæsaris artes :
 Materies numeris convenit ista meis.
 Vates ille pios , & vatum dona piorum
 Excipit , & vatum carmine digna gerit.
 Quâ sceptrum gestat , quâ jus & regna tuetur,
 Hâc etiam Musas protegit ille manu.
 Nec minor ¹ Augusto , cuius successit habenis ,
 Fundat Apollineis publica templa sacris.
 Ardua Cecropiæ quis nescit fana Minervæ
 Condita , & Aönio tecta sacrata Deo ?
 Miratur moles ² Viadrus , miratur & Ister ,
 In numerum pulsus & sibi plaudit aquis.
 At quæ Cæsareo fulgentia limina sumtu
 Praga videt , certant Delphice Phœbe tuis.
 Qualis & armatas , post impia bella Gigantum ,
 Exiit infesto Juppiter igne manus :
 Qualis & , Herculeis cum jam cervicibus axem
 Credidit , excusso pondere cessat Atlas :
 Terrarum dominas sic fessus Cæsar habenas
 Laxat , & imperii grande reponit onus.
 Tum vires , Natura , tuas , ac semina rerum
 Scrutatur docto sedulus ingenio.
 Quis tremor attonitas vertat cum civibus urbes :
 Impellat refluas quis maris æstus aquas :
 Quæ vis divitias imâ tellure repostas ,
 Dona que gemmiferi procreet Oceani :
 Quàm procul Arctoo concretus frigore Pontus
 Deprensus Nili distet originibus :

M 5

Quàm

¹ Augustus templum Apollinis in Palatio exstruxit , additâ porticu cum bibliothecâ Latinâ Græcâque. Suet. in Octav. cap. 29.

² Viadrus Germaniæ fluvius , vulgo Odéra.

Quàm procul Hesperiiis divisum Gadibus Indum
 Hauriat ³ Eöi, quæ rubet, unda freti:
 Unde ea vis ventis: unde ardens Ætna favillas
 Semper, & exesi viscera montis alat:
 Unde Amphitrites falsus liquor: unde teporem
 Ducat Baianæ vena salubris aquæ.
 Has ubi naturæ partes accessit, in altum
 Fertur ad ætheriæ lucida signa domûs.
 Hîc illi geminam virgo Marathoniam Libram,
 Et sua vicinus subjicit astra Leo.
 Armatusque auro gladium præterdit Orion,
 Debita Cæsareæ præmia militiæ.
 Hîc Solis vestigat iter, causasque latentes,
 Pallida cur fuscis Luna laboret equis:
 Cur sitiant Afri; cur Septem regna trionum
 Urat Hyperboreo frigore jugis hyems:
 Cur fugiant umbræ, Cancro torrente, Syenen:
 Cur variet major meta minorve diem.
 Sed quota doctrinæ pars est laudumque tuarum,
 Auftriade, magni sidera nosse poli?
 Et circumfuso porrectas æquore terras,
 Quæ Sol Eöos lustrat & Hesperios?
 Se tibi Niliaci etiam sapientia chartis
 Eruta, & arcanas explicat historias.
 Nec te sacra latent adytis seclufa verendis,
 Nec lapides, sculptæ marmoribusque feræ.
 Scilicet Ægyptus doctrinam credere saxi
 Orsa, peregrinas finxerat effigies,

³ Latius olim Rubrum mare patuit, & paullo aliter, quàm ut vulgò hodie, appellatum. Nam in Taciti & aliorum veterum verbis, in hoc nomen venit mare Indicum, dictum illud & magnum, quod ab extremo sinu Arabico, sive ab Africa eâ, in Aream Ptolomæi Chersonesum se protendit. Itaque Pomponius Mela duos sinus in mari Rubro agnoscit, Arabicum & Persicum. Lips. de magn. Rom. lib. 1. cap. 3.

Ut folis arcana Deum mens cognita mystis
 Falleret abstrusis vulgus imaginibus,
 Seraque posteritas sensim labentibus annis
 Non caperet prisca moris & artis opus.
 O vanas hominum curas! O caeca futuri
 Pectora! Mars ultor nil finit esse diu.
 Barbarus Armenii laceravit poter⁴ Araxis
 Omnia, Niliacos depopulatus agros.
 Tot moles, regum tumulos, tot stantia vertit
 Culmina, regali suspicienda situ.
 Et potuit fugiens, armis cessantibus, aetas
 Servatas etiam vertere reliquias.
 At non aeternos olim subducet honores
 Longa dies meritis, incluta Roma, tuis.
 Tu Pelusiacum spirantia rudera fastum
 Colligis, & medio tollis ad astra foro.
 Nec tua venturis, Caesar, delebitur annis
 Fama, nec ingenium nox premet atra tuum.
 Te duce, quis credat? post tot jam saecula scimus
 Arcani quidquid Memphis & Isis habet.
 Quid velit Inachiae facies ignota Juvenae,
 Quid Canis, & sacri mystica forma Bovis,
 Et quae praeterea famosus monstra Canopus
 Prodidit, antiquis conspicienda notis.
 Teque adeo titulosque tuos leget accola Nili,
 Et referet laudes ad sua siftra tuas.
 Jam Solyme, jam discet Arabs, jam clara loquentur
 Marmora, Caesaream munera sparsa manu.
 Fallor? an Aultriacis addent quoque fata tropaeis
 Sacra Parætoniis signa revulsa tholis?

An,

⁴ Cambyses Persarum Rex Egyptum saevissime vastavit.

An, FERNANDE, tuum jam nunc Victoria nomen
 Læta parat saxi scribere Pyramidum?
 Gloria Pellæis certè vocat æmula palmis
 Europæ resides ad pia bella manus.

A D

FRANCISCUM VAN DER VECKEN,
 E Societate JESU, SS. Theologiæ Doctorem,
 & Professorem Coloniae Ubiorum,
 Anno M. DC. LIV.

*De Musis suis, & admirandis Urbis operibus, ac lau-
 dibus Fabii Chisii S. R. E. Cardinalis.*

DUm, Franciscæ, tuo Rhenus sermone tenetur,
 In mediisque tibi plaudere gestit aquis;
 Teque canit, curasque tuas, & numine plenum
 Pectus, & ingenii pulcra reperta tui;
 Dulcis amicitiae cultu fructuque carentem
 Me procul à Rheno flumine Tybris habet.
 Me tenet Iliacis felicius orta favillis
 Roma, Phrygum profugis hospita terra Deis.
 O quam te memorem terrarum maxima Princeps!
 Non majestatem vox capit ulla tuam.
 Regibus est certo finitum limite regnum:
 Sub regno latus est solis utrumque tuo.
 Et terris dare jura parum est: nunc claudere caelum
 Fas tibi, nunc demptâ fas aperire serâ.
 Se tibi delegit propriam Sapiencia sedem:
 Quod Stoa, quod Memphis non docuere, doces.

Quæ

Quæ quondam gemino residebant vertice Musæ,
 Tu septemgeminis das habitare jugis.
 O terræ decus, ô nostris domus hospita Musis!
 Utiliter dextro sis mihi tacta pede.
 Quàm mihi dulce tuâ meditatam carmen in umbrâ
 Dicere, & hîc Phœbo mens mihi mota calet?
 Hîc, qui me vatem faciat, lenissimus afflat
 Spiritus: hæc valles, hæc juga numên habent.
 Forfitan hîc segetes, cantataque bella Maroni,
 Triverat hîc calamos Tityrus ante suos.
 Forfitan his lusit Naso leve carmen in hortis:
 Materies illic Cynthia vatis erat.
 Hîc sevit vites, hîc legit poma Tibullus,
 Et lucente foco, quod satis esset, erat.
 Hîc multo Flaccus sale defricuisse Quirites
 Creditur, aut Lyricis detinuisse modis.
 Hîc foccos, illic grandes induta cothurnos
 Prodiit, & plausum culta Thalia tulit.
 Illustres salvete animæ, salvete parentes
 Eloqui, Suadæ Pieridumque decus.
 Vos ego, vos, famâ noti super æthera vates,
 Siquid id est, merito semper honore colam.
 Vos sequor, &, quoniam spes unica laudis in illo est,
 Vestrorum relego conscia signa pedum.
 Vos celebres mecum cœtus venerantur, amantque,
 Ductus ab Aoniis quos rigat *Humor* aquis.
 Hos inter (neque enim his primùm novus advena jungor
 Cœtibus) ut libuit, voce lyrâve cano.
 Inde ubi Calliope lasso dedit otia plectro,
 Et facer æstivo languet ab igne calor;
 Me juvat antiquas Urbis spectare ruinas,
 Quâ septemgeminis eminet alta jugis.

Hîc

Hic ego versarum stupefactus imagine rerum,
Reliquias Magnæ Matris & ossa lego.
Hei mihi! quæ fuerat populis æterna Latinis
Credita, nunc molis pondere victa jacet.
Qui sumptus operum, quanti periêre labores?
Pestis in exitium non satis una fuit.
Longa dies, & Mars gentis pater, insuper ipse
Mulciber has olim fregit & ussit opes.
Defensam vigili prospectans ansere rupem:
Majestas, dixi, pristina rupis ubi es?
Pulsabat cælum moles: Hyperionis ignem
Æquabant radiis aurea tecta suis.
Juppiter hîc stabat multo spectabilis auro,
Et trifida ex auro lamina fulmen erat.
Quæ nunc hostiles paverunt omnia flammæ:
Vix reliqua est magni parva favilla rogi.
Me quoque Cæsarei tangit fortuna theatri,
Digna que non ullo forma perire die.
Heu confusa loci facies! lacera omnia: nusquam
Forma prior: culmen cespes & herba tegit.
At cum stabat opus, quid erat speciosius illo?
Scena voluptatis, nec minus artis erat.
Millia quot nunquam campis eduxit apertis,
His pariter vidit Roma sedere locis.
Quid, quod odoratis redolebant pulpita nimbis,
Et soles contra lutea byssus erat?
Nec semper similem referebat arena paratum:
Nunc silvæ species, nunc erat illa maris.
Nec semper lex & ratio certaminis una:
Diversum pro re munus arena dabat.
Spectabat populus (populum Mars ille juvabat)
Sæpe homines pugnâ, sæpe coire feras.

Fama loci superest, & qualiacunque videmus
 Disiectæ molis fragmina nomen habent.
 Et querimur, si nos morti debemur & umbris,
 Cum rapiant ipsos hæc quoque fata Deos?
 At labor Agrippæ, templum commune Deorum,
 Splendoris retinet signa vetusta sui.
 Corpus adhuc, quamvis spoliatum cultibus, exstat:
 Nuda satis per se forma decôris habet.
 Materiam superat quidquid manus addidit illi:
 Credibile est omnes hîc habitasse Deos.
 Instar habet cæli: cælum quoque Maxima Mater
 Nunc facit: hîc aris præfidet ipsa suis.
 Cetera quid memorem veterum monumenta laborum,
 Quis ætas pretium fecit, & artis amor?
 Seu Trajane tuam, five Antonine columnam,
 Parta solo vobis præmia, parta mari:
 Aut quas Pyramidas misit trans æquora Memphis,
 Aut ævo tritas, Appia saxa, vias:
 Aut quos Roma suis posuit victoribus arcus,
 Sive Tito, meritis five Severe tuis.
 Flaviades medio conspexerat aëre signum:
 Signum, quod bello vinceret, omen erat.
 Vicit, & undantem vidit pons Milvius amnem
 Stragibus obstructo tardiùs ire vado.
 Arcu etiam posito celebravit Roma triumphum,
 Sed quid non vitiat, comminuitve dies?
 Qui fulsit spoliis, spoliium quoque temporis idem est,
 Et leve quid, de quo fama loquatur, habet.
 Hæc audita tibi pridem, Francisce: sed aures,
 Ut puto, nunc subeunt gratiùs illa tuas.
 Olim oculos subitura tuos, quando Arbiter orbis
 Præsentem rebus te volet esse suis.

Tunc

Tunc ego te viso, flammâ propiore calefcens,
 Invadam vultum sæpe, premamque tuum.
 Apprensumque manu stringam, totamque per urbem
 Lætabor notâ ducere posse viâ.
 Me juvat interea, dum nos sperata morantur
 Gaudia : carminibus visa referre meis.
 Scilicet invitant ævi monumenta recentis,
 Aspectuque rapit me nova Roma suo.
 Quæ, Divi ! médias ingressa palatia nubes
 Stant Vaticano suspicienda jugo !
 Quæ, Jovis Elei nil concedentia fano
 Templâ ! tholus cælum, quâ decet arte, refert.
 Quæ sola ! qui fornix ! quæ firmant tecta columnæ !
 Quàm variæ ! nil par, quâ patet orbis, habet.
 Dein ubi me molli sensim juga Cælia clivo
 Accipiunt, Tuscis trita, Vibene, tuis :
 Ut me Pontificum sedes augusta priorum,
 Ut Laterana tenet, Flaviadæque domus !
 Divinus templo decor est : laquearia fulgent
 Aurea : marmoribus strata superbit humus.
 Reliquias Solymûm monstrant ex ære columnæ,
 Cùm fuit urbs vitio digna perire suo.
 Hic, ubi Cæsarei superant monumenta lavacri,
 Quo spirant violæ, spirat odore lapis !
 Hic, ubi quinta sacrum designat Olympias annum,
 Sancta ter impulso cardine porta patet.
 Porta patet cæli pariter : jus namque per orbem
 Servat idem Divûm Romulidûmque domus.
 Frontem alibi ferro Cæsar redimitus & ære
 Prodeat : hîc auro fulva corona datur.
 Si lubet Esquilios spatando visere colles,
 Hîc memor æstivæ me tenet ara nivis.

Felix, quæ posito descripta est area templo!
 Conveniens Divæ moribus illa fuit.
 Nil nive candidius: nec, cui pulcherrima surgunt
 Limina, non purâ purior ipsa nive est.
 Hic me suppliciter pacem veniamque precantem
 Audiat: hæc votis æqua fit ara meis.
 Hic (ita sim felix!) videat me Roma ferentem
 Prima sacerdotem dona, Deumque Deo.
 Indè Quirinalem cum me via duxit ad arcem,
 Ante aditum quos hic Roma locavit equos!
 Armenii donum regis, dignumque Nerone,
 Phidiacâ sculptum Praxitelisque manu.
 Ignescunt, quamvis rigido de marmore, nares:
 Hinnitum clarè tollere pænè putes.
 Et, nisi sentirent Macetæ domitoris habenas,
 Pænè putes cursu vincere velle Notos.
 Ad morsis spumam credas albere lupatis,
 Plausaque diffusas spargere colla jubas.
 Tales, quos olim medios ruiturus in hostes
 Ad bijuges currus Mars sibi junxit, erant.
 Tales, quos Zephyro genitos Harpyia Podargè
 Non leve Pelidæ munus habere dedit.
 Hic mihi scribendi veniat si carminis ardor,
 Nil morer alipedem Bellerophontis equum.
 Monte Caballino faciet me Roma Poëtam,
 Quosque bibam fontes ungula pulsa dabit.
 Non hic Phæacum silvas umbrasque requiro,
 Non nemora, aut hortos, Theffalis ora, tuos.

N

Hic

¹ Hanc postmodum ædem delegimus, in quâ Deo primùm litaremus, Anno 1659, nocte Christi nascentis.

² Homerus de Xantho & Balio equis Achillis Iliad. π.

Τὸς ἑταῖς Ζεφύρου ἀνέμα Ἄρπυια Ποδοίρην.

Homerum sequitur Virgilius, neque, si Aristoteli, Varroni, Plinio credimus, fabulose.

Hic Tempe mihi sunt: & quos fert India flores,
 Quosque sibi segetes Medus Arabsque legunt.
 Cum soles ardent, terræque ardore dehiscunt,
 Hic mihi dat frigus silva, nemusque facit.
 Si formam geniumque loci, si dicere pergam
 Singula, dicendi quæ mihi finis erit?
 Tollitur ætherias frondens obeliscus in auras:
 Ramorum simulat tonsilis umbra feras.
 Armiger ipse Jovis terras depressus in imas
 Emicat, & viridi fulmine terret aves.
 Æsoniden mediis Argo (quis credat?) in hortis
 Auratoque gravem vellere veſtat ovem.
 Prora viret, puppisque: virent pendentia malo
 Vela: virent remi: transtra forique virent.
 Qui fuit Hesperidum vigil ad pomaria custos,
 Has etiam custos excubat ante fores.
 At nullum, quidquid linguâ vibrante minetur,
 Sauciat: innocuo corpore verrit humum.
 Terga notant maculæ: sed enim maculosus adumbrat
 Terga frutex: cristam muscus & herba facit.
 Quid tibi nunc amnes referam, fontesque, lacusque,
 Naiadum gelidas, humida regna, domos?
 Ingenium sacris irritent vina Poëtis:
 Ingenium nobis hîc quoque lympha facit.
 Ut puro calices hilarent convivia Baccho,
 Optima res puræ vena perennis aquæ.
 Quid tibi sit Tepulâ, quid Agrippæ gratius undâ,
 Aut quæ Pelignos Martia findit agros?
 At neque jam Tepulâ, nec Agrippæ ducimur undâ,
 Nec quæ Pelignos Martia findit agros.
 Nunc alias iniere vias, populoque Quiritum
 Pontificum solæ pænè bibuntur aquæ.

Tu me (tanta tuæ laus est virtusque scatebræ)
 Vel visu recreas, candida Virgo, tuo.
 Tu dulcis frigenſque ſitim ſolaris & æſtum,
 Et meliùs medicis hauſtibus ora levas.
 Tantùm, Virgo, tuæ (namque id candore mereris)
 Virginibus pateant, & ſitiantur aquæ.
 Et me felicem (neque enim tibi nomen inane eſt)
 Quæ meritò Felix diceris unda, facis.
 Ubertas tecum ſecundaque divite cornu
 Copia, quâ placido voveris amne, venit.
 Quin etiam talos à vertice ſanus ad imos,
 Qui tua delibat munera, sæpe redit.
 Tu quoque Romuleam Burgheſia lympha per urbem
 Labere, quâ ducto fornice facta via eſt.
 Labere, quâ præſtans variâ teſtudine & arcu,
 Excipiet latices porticus alta tuos.
 Ecce ſuâ tibi ſe ſubmittit Ianus ab arce,
 Et Numa te tumulum gaudet obire ſuum.
 Ut Vaticanas intraveris advena ſedes,
 Hic domus hoſpitiis apta futura tuis.
 Candidus, & Pario ſtructus de marmore crater
 Te manet, unde tuas ejaculeris aquas.
 Jam ſi Pamphiliæ memorem molimina gentis,
 Quas huc, quas miſit Nilus & Iſis opes!
 Ardua ſtat moles, & ſaxo fulva cavato
 Pyramis audaci ſurgit in aſtra viâ,
 Arcanis inſcripta notis, quas diſcere præſens
 Gavifa eſt ætas, diſcere ſera volet.
 Hic, Bernine, tui cæli labor inclytus, imâ
 Parte ſedent, tantum ſuſpiciuntque decus:
 Et Tiberi Ganges, nec non Argenteus amnis,
 Et ſamulas ſubdunt Nilus & Iſter aquas.

Candida rorantem commendant marmora vultum :
 Candida submissum sustinet urna latus.
 Ælia Romanæ quid propugnacula pacis
 Exequar , & gyro mœnia tuta suo ?
 Vallorumque minas , tormenta que fusa metallo ,
 Impulsu nil non frangere nata suo ?
 Hic fragor audiri , qualis cum Juppiter atras
 Increpitat nubes , & sua tela jactit.
 Hic Mavors , quamvis non omni tempore cuiquam
 Lethifer , excusso plurimus igne furit.
 Præcipue cum lux illi sacrata recurrit ,
 Cui debet folium maxima Roma suum :
 Cui pater omnipotens uni dedit atria Divum
 Pandere , & appositâ claudere posse ferâ.
 Venerat illa dies , & jam venientibus umbris
 Cesserat , ac dubiæ tempora lucis erant.
 Tum verò cælum jactis ignescere telis ,
 Et scintillantes vidimus ire globos ;
 Et pluvio latè conspergi tecta Quiritum
 Sulfure , & horribicos æra ciere sonos.
 Mox tenebras nigro propiores crescere fumo ,
 Et fumum volucres dissecuisse faces.
 Quin etiam innocuo percussum fulmine Tybrim
 Audiimus mediis exsiliisse vadis.
 Ille diu strepitu flammisque exterritus hæsit ,
 Expertæ memorans tempora sævitæ :
 Ut Nero flammata Vulcanum sparferit Urbe ,
 Et nova Troja novo luxerit usta rogo :
 Ut conjuratos fociis amentibus ignes
 Prætulerit patriæ fax Catilina suæ :
 Ut fuerit Geticis Urbs , quanta est , mersa favillis ,
 Hauserit & Latias Vandalus acer opes.

Hanc

Hanc tibi lætitiæ scenam, Romane, quotannis
 Exhibet illa tuo lux operata Patri.
 Talia lufrantem plus me tamen afficit ingens
 CHISIUS, Hetruscæ gentis & orbis amor.
 Cui Vaticani delata est purpura regni,
 Utque reor, trinus tempora cinget apex:
 Ut novus Alcides fesso succedat Atlanti,
 Et molem immensi fulciat imperii.
 Ille mihi facilem cantanti commodat aurem,
 Plenaque felici fert mea vela Noto.
 Et facit ingenium nobis, & jungit amicos,
 Et tribuit gratam sæpe benignus opem.
 Hic, Albi, Messala tibi, si prisca tulissent
 Sæcula, Mæcenas hic tibi, Flacce, foret.
 Neutro laude minor, nostro nisi carmine, laudes
 Qui canimus parvis & benefacta modis.
 Non tamen exiles ideò vetat ille Camœnas
 Præsidio tutas delituisse suo;
 Quin amat, & vultu non dedignatur amico,
 Has aliquid nugas dum putat esse meas.
 Et molles aditus toties concedit & horas;
 Rara illi quamvis otia Roma facit.
 Quid loquor? ipse suas, JUVENILIA carmina, Musas
 A me non blando sustinet ore legi.
 Triste supercilium, frontemque, animumque severum
 Exigit, usque adeò non placet ipse sibi.
 Quod Phœbus, quod Roma probat, quod fera probabunt
 Sæcula, quis credat? non probat auctor opus.
 O bene, quod tandem cæcis erepta latebris
 Crediderit curæ pignora cara meæ.
 Cùmque sui pridem fetûs abolêrit amorem,
 Me sinat huic vitam, quam fugit ipse, dare.

Per me discetur, per me liber ibit in ora,
 Per me deliciae posteritatis erit.
 Quid memores fastos, lentæque volumina Pacis,
 Et de Parrhasiâ persequar arte librum?
 Nec non Cæsareis certantia vultibus æra,
 Et procerum vivis æmula signa notis?
 Quid titulos, & opes, & prisca nomina gentis,
 Et decora, & magnæ splendida facta Domûs?
 Quæ facilis nostris obtutibus ille recludit
 Omnia, vix aliis pervia luminibus.
 Dî mihi, Dî tantum servent Heroa clienti,
 Dulce decus Musæ præsidiumque meæ.
 CHISIA sic faveant mihi SIDERA, CHISIA QUERCUS
 Me tegat, & SENIS stet mea Cyrtha JUGIS.

A D

P H I L O M A T H E N.

*Nequicquam Musarum Juveniliam
 auctorem legi.*

Q Ualis, ubi Pharios exurit Sirius agros,
 Frugibus optatâ Nilus inundat aquâ,
 Et super arentes fuso natat æquore glebas,
 Et rigam lætis messibus ornat humum;
 At longè positis idem cunabula terris,
 Et caput ignotis celat originibus:
 Talis Mœonio quæ certent carmina Vati
 Fundis, &, ut magno Pindarus ore, ruis:
 Et Latium sermone beas, & devite venâ
 Fecundas, Vatum Maxime, Castaliam.

At cur Perrhæbi bene cognitus incola Pindi,
 Cor Charitum, nostri spesque decusque chori,
 Cur latitas, & lene sacræ caput oculis undæ,
 Quo veniunt Clario pocula digna Deo?
 Cur tegis ambiguâ JUVENILIS imagine MUSÆ
 Ingenii cultum divitiasque tui?
 Cur dubitas proprio dignari nomine fetum?
 Cur dubitas famæ pandere vela tuæ?
 Nequicquam, VIR MAGNE, lates: te nostra loquuntur
 Tempora, te Vatem sæcla futura canent.
 Admirata tuos Siren Acheloïa cantus
 Audiit, auditis cedere fassa suos.
 Cùm Phaëthontæ canerent tua carmina Nymphæ,
 Suspenso Cycnus plausit ab Eridano.
 Constitit auratâ captus testudine Tybris,
 Et iussit fluctus lentiùs ire suos.
 Sæpe tuos avidis Rhenus pater auribus hausit,
 Sæpe Mosella tuos, & piger Alpha modos.
 Nequicquam, VIR MAGNE, lates: Te Fama latentem
 Prodit, & Eois monstrat & Hesperiiis.
 Nec finit indictum Pietas, animusque periclis
 Altior, & pacis, quem profiteris, amor.
 Sichemios colles, & collibus addita testor
 Tempa, coronato suspicienda tholo.
 Vos Ubii testes, testis Mimigarda laborum,
 Et septem geminis Roma superba jugis.
 Eripe nunc ergo tenebris caput, eripe nocti,
 Et larvam fictis detrahe nominibus.
 Si minùs occultum Scyros celavit Achillem,
 Agnitus Æolidæ si fuit ille dolo:
 Si, qui regna tenet latè Parnassia, Phœbum
 Ora latère vetant, & coma digna Deo:

Si, licet obscurâ celetur nocte, pyropus
 Nativo rutilum provocat igne diem:
 An poterit diffusa tuæ lux aurea Musæ,
 An poterunt gentis signa latêre tuæ?
 Sidera scintillant, sublimi vertice Quercus
 Eminent, & fenis Mons subit astra jugis.
 Sed pudor, & castæ divina modestia frontis,
 Nobilior Tyriis purpura muricibus,
 Vatis Apollinei titulos, nomenque recusat,
 Phœbeâque vetat tempora fronde tegi.
 Nec te grande sophos, nec famæ cura moratur,
 Nec fucro roseas gloria picta genas.
 Virtuti fatis est cælo se teste probari,
 Et sese famæ notitiæque negat.
 Ut neget, invitam curru sectatur eburno,
 Et circumfuso lumine vestit Honor.
 Sic radiant puro servata corallia vitro,
 Sic lucent calathis lilia virgineis.
 Sic adamas fundo merfus pellucet in imo,
 Sic micat auriferi dives arena Tagi.

E P U L U M

AUGUSTINI CHISII,

*In porticu supra Tiberim pensili, LEONI X.
 PONT. MAX. & compluribus Car-
 dinalibus datum.*

L Audarunt alii convivia ditis Elisæ,
 Et Luculleas, Alcinoique dapes,

Et quas Romano cœnas Cleopatra marito
 Infruxit Phariis perdita deliciis :
 At mea sollemnes epulas, & Regibus æquas,
 AUGUSTINE, tuas Musa loquatur opes.
 Stat super impendens Tiberinæ porticus undæ
 CHISIA, divitiis nobilis Attalidis ;
 Hospite nobilior, vultu dignata LEONIS,
 Quò posuit curas Urbis, & Orbis onus.
 Hæc quoque purpureos aurato limine Patres
 Accepit, totidem ceu Jovis aula Deos.
 Quæ mensis tum dona Ceres, quæ dona Lyæus
 Intulit, & largo Copia læta sinu !
 Vix tulit ipsa suam genialis mensa paratum.
 Et pretii quota pars ipse Lyæus erat ?
 Fulgebant auro, fulgebant pocula signis,
 Fulgebant rutilis aspera chrysolithis.
 Pascebant oculos perfecta toreumata cælo,
 Aut Myos, aut dignus Mentoris arte labor.
 Ipsa penus populo poterat satis una videri :
 Hic poterat genio quisque litare suo.
 Sic, ubi prostratos celebrarunt vina Gigantes,
 Semideis licuit poscere vina Jovem.
 Res nova : cælatas ceperunt retia lances,
 Et Polycleteâ vasa superba manu.
 Miratur Tiberis projectas flumine gazas,
 Et quas nec Ganges, nec vehit Hermus opes.
 Innocuam pisces escam mirantur in undis,
 Mirantur nullo retia tensa dolo.
 Retia nulla suis, nec quæ Nero texuit auro,
 Præmia captarunt divitiora plagis.
 Scilicet argenti quidquid Tiberinus & auri
 Ceperat : hæc domino restituere suo.

Inunc, & Crassum memora Romana vetustas,
 In Parthos auri quem facer egit amor.
 Serviit ille opibus: laudato CHISIUS usu
 Effusæ dominum se probat esse rei.

A D

AUGUSTINUM FAVORITUM.

*De morte Natalis Rondinini, ALEXAN-
 DRO VII. Pont. Opt. Max. ab
 Epistolis ad Principes.*

Non ita Lampetie casu Phaëthontis acerbo
 Flevit, & ambusto Cygnus in amne Padi;
 Non ita Pelides, mediâ cum vidit arenâ
 Actoriden sparsis cæde jacere comis;
 Tros Anchisiades non sic Pallante peremto,
 Nec Theseus cari funere Pirithoi;
 Ut mihi mœsta pio tabescunt lumina fletu,
 Imaque perpetuos pectora dant gemitus:
 Dum desiderio mentem perfixus inani,
 NATALIS mutos conqueror ad cineres.
 Crudeles Divos, crudeliaque astra vocanti,
 Nulla venit misero nocte diève quies.
 Nec magis, heu! lacrimis saturatur luctus amaris,
 Quàm matutino rore perustus ager.
 Si fugit interdum, vagus ut Mæander, in orbem
 Mox redit, & sese decipit ipse dolor:
 Notaque dilecti passim NATALIS imago
 Occurrit madidis obvia luminibus,

Dulcè

Dulcè loqui fido, velut antè solebat, amico,
 Brachiaque & caras tendere visa manus.
 Sive etenim ripam Tiberini propter amœnam
 Cernere velivolas, quas vehit unda, rates;
 Et septem geminis latè spectare jacentes
 Collibus antiquæ me juvat Urbis opes;
 Pyramidasque novo ductas ad sidera sumtu,
 Et Vaticano templa superba tholo:
 Sive suburbanas Latii peragrarè ruinas
 Mite jubet sancti Principis imperium,
 Albanumque lacum, dilectaque rura Minervæ
 Posthabitis Romæ visere deliciis,
 Montis ubi quondam per viscera ductus aperti.
 Fatalis Veis irrigat arva liquor:
 Semper amarities, semper dolor hæret eunti,
 Et cruciat miris anxia corda modis.
 Nec vetus Alba gravem potis est mihi demere curam,
 Umbra nec æstivis Tuscula frigoribus;
 Nec nemus Egeriæ, Scythicæ nec regna Dianæ,
 Nec lacus occulti conscius Hippolyti.
 Tène malâ, juvenum castissime, fraude novercæ
 Distractum rapidis membra cruenta rotis;
 Tène Coronides mediis è faucibus Orci
 Ereptum Triviæ restituisse Deæ;
 Et latos oculos, roseumque potentibus herbis
 Os valuit, nitidas & reparare comas?
 At miserum, ut primæ NATALIS flore juventæ
 Occidit indigno flebilis interitu:
 Non Pietas, non sancta Fides, non Pallas, & omnis
 Aönidum tanto cultus amore chorus;
 Ipse nec ætherias revocare ad luminis auras
 Sustinuit medicæ Cynthius auctor opis?

I nunc,

I nunc, & demens animos attolle superbos,
 Et Zephyro plenos finge tumere finus.
 Finge miser titulos, & grandia munera rerum,
 Et spera Pylii tempora longa senis.
 En jacet exigua juvenis compositus in urna,
 Promeritus ceptis omnia fausta fuis.
 Nam quid ALEXANDRI meritis favor, aut quid honorum
 Spes, & fraternâ foedera juncta fide?
 Quid præclara domus, genitrix aut profuit illi
 Optima, Castalias inter habenda Deas?
 Læta quid aspirans rebus Fortuna secundis,
 Et plausus totâ maximus Aufoniâ?
 Scilicet exorare nefas est fata, nec ulli
 Parcarum licuit frangere duritiem.
 Non tamen Heroum manes inferna coërcent
 Flumina, nec Stygii pallida regna Jovis.
 Ætherias illos virtus sublimis ad arces
 Evehit, & campis consecrat Elysiis.
 Hic, hic NATALI domus est: hinc arduus imas
 Sub pedibus terras despicit & maria;
 Miraturque novos orbes, convexaque mundi
 Mœnia, & innumeras, splendida signa, faces.
 At licet huic longos inviderit Atropos annos,
 Dum meritis implet Solis utramque domum;
 Ne tamen ulla queat nomen delere vetustas,
 Provisum Clario gratulor esse Deo.
 Dum terras atque omne sibi devinciet ævum,
 Curaque ALEXANDER posteritatis erit;
 Dum pius in Venetos animus studiumque canetur,
 Classis & Ægæo Thracia victa mari;
 Dum referetur amor, quo tristia bella Tyranni
 Ardet in excidium vertere Bistonii,

Quo res Sarmatiæ, viduataque Cæsare regna
 Curat, & impositos Alpibus Helvetios;
 NATALI constabit honos, vivaxque manebit
 Doctrinæ, & Suadæ nomen, & ingenii.
 Semper ALEXANDRI, sacra per vestigia, laudes
 Ponè sequens, ibit clara per ora virum.
 Tu quoque Pieridum decus, AUGUSTINE, Sororum,
 Quo Latium, & tumidis Macra superbit aquis,
 Ingenuos mores, & vitam puriter actam,
 Cordaque non ullis tacta cupidinibus,
 Virtutesque alias cari memorabis amici
 Carmine, quod possit nulla abolere dies.
 Nam neque signa tuæ spirantia marmore Lunæ,
 Nec Polycleteâ nobilis arte labor,
 Longiùs extendant famam NATALIS in ævum,
 Quàm tua Mœoniæ proxima Musa tubæ.
 At mihi, cui tantum non concessere Camœnæ,
 Ut canerem paribus grandia facta modis;
 Sat fuerit gelidis extrema dedisse labellis
 Oscula, & exangues imbre rigasse genas.
 Sat fugientem animam fato legisse supremo,
 Et clausisse piâ lumina cara manu.
 Sat tumulum lauri foliis ornare quotannis,
 Et cineri multâ solvere iusta prece.

A D E U M D E M.

*Iniquè artem poëticam viris nobilibus
vicio dari.*

O Cui victurum dicat Polyhymnia carmen,
 Sæpe fides digiti tendere visa tuas:

Pone

Pone lyram Augustine : licet te Vate superbus
 Cessurum Calabro se neget esse Ligur.
 Phœbeos arcus , tutandis arma Camœnis
 Poscimus : hæc nostri temporis arma cape.
 Ecce novum tumidoque gravem Pythona veneno
 Horret Apollineis dedita turba sacris.
 Ipsum etiam qui Pindi aditum , Phœbique recessus
 Occupat, inque sacrum nos vetat ire nemus.
 Quid moror , & ficto dubium te carmine duco ?
 Ah ! nimis ex vero nostra querela venit.
 Livor edax Python , Python incitiam rerum :
 Hæc Vates dictis mordet, & ille suis.
 Non capit ingenio , quæ dente laceffit iniquo
 Carmina , nobilibus ceu minus apta viris.
 O quoties dixi : Quid carmen & otia Vatum
 Arguis , & solo stirpis honore tumes ?
 O quoties : Si fama tibi , si gloria curæ est,
 Cur non & Vatis te quoque cura subit ?
 Seu placet antiquâ deductus origine sanguis ,
 Antiqui seriem sanguinis ille canet.
 Seu caperis positis fumosa per atria ceris ,
 Ornabit ceris atria lata tuis.
 Addet & his proavum titulos , & carmine dicet,
 Quot tulerint palmas, quasque, quibusque modis.
 Addet & his vocem : picturas ille loquentes
 Finget , & his animos ingeniumque dabit.
 Quid ? quod habent sua cum Superis commercia Vates,
 Quique illos agitat spiritus, inde venit ?
 Quid ? quod honoratos memorant ex ordine Reges
 Auratam digitis increpuisse lyram ?
 Creditur Amramides (nihil est illustrius illo)
 Ifacidis carmen præcinuisse suis.

Carmen erat populus, cui Mempheos arma timenti
 Ipse Deus facilem straverat antè viam.
 Iverat & montes inter securus aquarum :
 Tanta fides pelagi diffilientis erat.
 Obruerat regem fluctu gravis unda refuso :
 Tanta fides pelagi mox coëuntis erat.
 Ibat Erythræas Mareotica gaza per undas,
 Et fracti currus, & jugâ vulsa rotis.
 Qui miseros regni casus luctusque referret,
 Haustraque tot pelago millia, nullus erat.
 Omnia quæ populus, populum præeunte Poëtâ,
 Audiit, & paribus rettulit inde modis.
 At nunc quæ subitò strepuit lyra ! me mihi totum
 Surripit, & superis inferit ipsa choris.
 Jescide, salve Regum, salve optime Vatum,
 Sive lyram doctâ, seu geris arma manu.
 Militiæne priùs mirer, cantûsne scientem ?
 Par utroque tibi nomine constat honor.
 Quis ego te Regem componere Regibus aufim ?
 Nil potuit regno sanctius esse tuo.
 Quis ego te Vatem componere Vatibus aufim ?
 Nil potuit plectro dulcius esse tuo.
 Luce tibi sonuere tubæ : lyra nocte canebat,
 Victoriq̃ Deo carmine gratus eras.
 Et modò strata tuis, modò fletibus ara madebat :
 Et modò te tardâ Musâ levabat humo.
 Sancte velis mihi te facilem præbere canenti,
 Et Vates Vati dexter adesse tuo.
 Si non me tecum fas est excedere terris,
 Nec mea me supra sidera Musâ levat :
 At placare tuo fas fit mihi Numina cantu :
 Hac, precor, hac liceat te mihi parte sequi.

Talia cantabant afflati numine vates,
 Otia post pugnâs cùm sibi iusta dabant.
 Et quisquam, sit dives opum, sit clarus avito
 Sanguine, tanta neget nomina ponè sequi?
 Et leve nescio quid, quod tantùm tempora fallat,
 Esse putet, doctæ carmina mentis opus?
 Ille ego sim, qui, dum Pindi sedet arduus arce,
 URBANI sacris oscula dem pedibus.
 Ille ego sim, qui CHISIADÆ juvenilia dicar
 Otia parte aliquâ posse referre meis.
 Nec mihi quis, si castra vocant, neget artibus illis
 Esse aliquem lituos inter & arma locum.
 Tunc erat, extremum Macedo cùm subderet orbem,
 Et captis Ganges mollior iret aquis.
 Tunc erat, Iliadem caperet cùm lectus & ense,
 Qui custos Musis esset, Homere, tuis.
 Scipiade, tibi jugis erat comes Ennius: idem
 Emeruit tumulo proximus esse tuo.
 Cæsar in adversos cùm fulminis instar Iberos
 Tenderet, ipse suum carmine lusit iter.
 Aiacem nobis invidit spongia: dextrâ
 Occidit Augusti fixus, ut ipse suâ.
 Sæcula (cur fileam?) vates quoque nostra tulerunt,
 Imperio populos qui tenuere suo.
 Cæsareæ studuit Phœbeam nectere laurum
 Primus ab Austriacis Maxmilianus avis.
 Summos summa juvant: res est quoque summa Poësis
 Et qui digna gerunt carmine, carmen amant.
 Quo quisque ingenio pollet magis, altiùs ire
 Nititur ad geminum, quâ via facta, jugum.
 At rudis, invitis Musis & Apolline natus,
 Laudis egens, animo deficiente jacet.

Hæc ego: tu nervis torque majoribus arcum,
Cui Phœbus pharetram credidit ipse suam.
Surge: premat querulas rostrata ciconia ranas:
Figat Apollineus fibila monstra labor.
Surge: animam vocemque novo præclude Lycambi:
Supplicium Momus, quod tulit ille, ferat.

A D G A L L I A M.
D E M O R T E
D I O N Y S I I P E T A V I I
E S O C I E T A T E J E S U,

*Cùm Franciscus Barberinus S. R. E. Cardinalis,
illi à Poëtis Romanis parentari juberet.*

SI vacat, & nostras civilia bella Camœnas
Audiri lituos inter & arma sinunt;
Accipe quæ vates cineri sacramus amico
Carmina, non uno Gallia pressa malo.
Scilicet in longum veniunt tibi tristia morem,
Teque alia ex aliis fata vicesque gravant.
Non satis in luctus fuerat, tua pignora, cives
In te discordes exacuiffe manus.
Et Parcæ fecêre nefas, commune, sed atrox,
Cui natura nihil quo medeatur habet.
Sirmondus, ¹ quo non alius Regum acta tuorum
Certior, & regni jura referre, jacet.

O

Sum-

¹ Jacobus Sirmondus è Societate J E S U, vir totius antiquitatis curiosus investigator.

Sumserunt etiam, dum Regum scrinia servas,
 In te lanificæ jus, Puteane, ² Deæ.
 Communis, Puteane, dolor nunc Vatibus, olim
 Grande decus Clarii præsidiumque chori.
 Nec fatis: extincti mors importuna Petavi
 Accedit tantis nunc nova causa malis.
 Ille filet, parvâque cinis compositus in urnâ est,
 Suada jacet riguis quam super uda genis.
 Qualis scissa comas, lacerataque pectus apertum
 Incubuit Pylio commoritura seni.
 Ereptum Ligeris plorat natalis alumnum,
 Turbataque suis fletibus auget aquas.
 Ipsa dolet miserum regina Lutetia casum,
 Funereâ sparsas fronde revincta comas.
 Jure etiam libat lacrimas FRANCISCUS adempto,
 Romuleos inter gloria prima Patres.
 At bene quod cineri (quid enim non ille meretur?)
 Doctorum Vatum carmine iusta paret.
 Nam quid felices frustra dolor urgeat umbras?
 Iustius in laudes ora resolvat amor.
 Desine, quisquis amas, magni pia busta Petavi
 Nil profecturis sollicitare modis.
 Quamvis indocilis leges mutare severas
 Vitalem Lachesis ruperit atra colum;
 Non omnis tamen ille perit: meliore superstes
 Parte sui, volitat docta per ora virum.
 Quid metuat Lethen oblivâ nigra trahentem
 Fluctibus? ignavos torqueat ille metus.
 Hic rerum memores factos, memorandus & illis,
 Edidit, & Batavam contudit invidiam.

² Petrus Puteanus, Regiæ Bibliothecæ Custos ac Præfex, literatorum copiosissimos.

Bis senis docuit celeres cum mensibus annos
 Munitam certis legibus ire viam.
 Ætheriasque domos animo percurrit, & astra
 Divisit numeris temporibusque suis.
 Hunc adeò egressum nostræ contagia terræ,
 Uranie famulâ duxit ad astra manu.
 Errantesque globos, mundique volubilis orbis
 Pandit, & in toto sidera fixa polo.
 Quæ super evectus, meriti nunc civis Olympi,
 Fertur in auctorem, non velut antè, suum.
 Nunc illo fruitur propior, totumque quod ipse est,
 Inque ipso, quidquid condidit ipse, videt.
 Sive Palæstini regalia carmina Vatis
 Concinit Argolicis reddita carminibus:
 Seu Divum medius, Patrum monumenta revolvit,
 Ingenio Divos detinet ille suo.
 Non igitur tibi vana ferunt solatia Musæ:
 Tu modò te Superum, Gallia, junge choris.

A D

JACOBUM WALLIUM
 E SOCIETATE JESU,
 DE MORTE SIDRONII HOSSCHII,

Ex eadem Societate.

ET si me, Walli, patriis excedere terris,
 Et procul Angariæ collibus ire meæ;
 Et maris infuetas ausum dare vela per undas;
 Ardentesque gravi sole secare vias;

O 2

Ly-

Lydius Hesperidum Tybris regnator aquarum,
 Et septem geminis Urbs tenet alta jugis,
 Alpinæque nives, ac nubifer Apenninus,
 Et pia Tyrrhenæ vota morantur aquæ:
 Ut nequeam Tungros, & pulchrum visere Mosam,
 Et præsens mœsto solvere iusta rogo,
 Et terræ tumulo componere Vatis amici
 Reliquias nostris irriguas lacrimis:
 Non tamen extinctum miseris urgere querelis,
 Justaque, quæ fas est, reddere cessat amor.
 Nunc firmata subit studiis concordia nostris,
 Et desiderii invida fata meis.
 Nunc mandata lego, quæ te mihi scribere iussit,
 Et moriens linguâ deficiente dabat.
 Quin etiam violis, & lauri frondibus urnam
 Halantem fictis ponimus exuviis.
 His etiam flores, vitæ monumenta fugacis,
 Addimus, albenti lilia mista rosâ.
 At circum Latii, doctissima turba, Poëtæ
 Aoniâ feriunt carmina mœsta lyrâ.
 Quos præit ereptum lugens Elegeia vatem,
 Sæcula cui nullum nostra tulere parem,
 Postea vix sperent; quo vindice desit esse,
 Quod fuerat, Paphiæ lena comesque Deæ.
 Illa igitur squallet, quo nos, confecta dolore,
 Et queritur nostris faucia vulneribus.
 Ipse etiam fletu tumulum dignatur inanem
 CHISIUS, Aufoniæ gloria prima togæ.
 Et gemitu manes ciet, & Permesside lymphâ
 Spargit flebilibus marmora scripta notis.
 Hoc MERUIT JUSTI MONUMENTUM BELGA DOLORE
 PROXIMUS INGENIO, CULTE TIBULLE, TUO.

Intereà curis liber mortalibus errat
 Hosschius, Elysiùm quàm facit umbra nemus;
 Quàm Zephyri blandis immurmurat aura fufurris,
 Et viret intonsis laurea silva comis;
 Quàm saliant vitrei per amœna rosaria fontes,
 Et præbet faciles florida ripa toros.
 Illic divinos inter confidere Vates
 Gestit, & Heroum proximus ire choris,
 Et modò cantatos suspirat Numinis ignes,
 Virginis & grato carmine laudat opem.
 Et modò tot vitæ, quibus ut mare volvitur, æstus,
 Gaudet inoffensâ se superasse viâ.
 Et modò commendat faciles miserescere Divos,
 Dum Petri lacrimis miscuit ipse suas.
 Denique quæ vovit Leopoldo plurima, votis
 Exorat meliùs prosequiturque suis.
 Illinc, si nostri tangit te cura, nec omnis
 Excidit oblito pectore suetus amor:
 Aspice perpetuis lacrimarum turgida rivis
 Lumina, & exequias, doctè Poëta, tuas.
 Aspice ut immensum tua gloria lata per orbem
 Transvolet Eöas, Hesperiasque domos:
 Ut malè neglectas, monumenta perennia, Musas,
 Wallius indignis vindicet à tenebris;
 Wallius Aönidum post te non parva Sororum
 Cura, tibi quondam, nunc mihi primus amor,
 Quàm pius ille manu fugientes clausit ocellos,
 Et summis animam legit anhelitibus!
 Quàm pius æternis mandat tua nomina chartis,
 Et damnat lacrimis impia fata suis!
 Scilicet ereptum sic tristis Naso Tibullum
 Luxit, & Orphæam Calliopeia necem.

A D

NICOLAUM HEINSIUM,

& Lucam Langermannum, Româ Florentiam
 discedentes, An. M. DC. LII. 3. Kal. Julii.

Nobile par Juvenum, soboles præclara parentum,
 Candida Theſei biga ſodalitii;
 Quàm lætus fuit ille dies, quàm riſit amico
 Lumine, vos primus quò mihi junxit amor!
 Quò tres una domus cepit, facilesque Camcæna
 Juſſerunt Charitum neſtere lege manus.
 Ille dies rerum dominam mihi cernere Romam,
 Et quicquid priſcæ rudera laudis habent;
 Ille Quirinales accedere Principis arces,
 Chiſiadæ Muſis præſidioque frui;
 Ille dedit Latix mirari flumina Suadæ,
 Ille dedit veſtræ carmina mentis opus.
 Langermanne, tibi totas indulſit Athenas
 Græcia, delicias & tibi Roma ſuas;
 Et quicquid Venerum formoſo vertice Pindus
 Poſſidet, ac ſacris Cyrrha propinat aquis.
 At Te, quid patrii ditiffime numinis heres,
 Heinſiade, Batavi gloria magna ſoli,
 Quid dicam numeroſa tuas in carmina vires?
 Quid celebrem Clario pectora fœta Deo?
 Niliacus rugas jam toto corpore Vates
 Exuit, & calamo barbara menda tuo.
 Jam quoque Pelignus tenerorum luſor amorum;
 Ut niteat, ſimilem ſperat & optat opem.

Jam

Jam Sueonum laudata favet Christina Poëta,
 Aönii columen delictumque chori.
 Se minor illa tibi septem diadema Trionum
 Inclinat, plectris & sua scepra tuis.
 Maxima Gustavi si tanti filia Regis
 Te facit, ac citharæ vis rapit illa Deas;
 Heinsiae nostros mirari desine plausus,
 Et, mea quos dictat Calliopeia, modos.
 Te mihi notus amor Phœbi, te gratia fandi
 Conciliat, magni quod Patris instar habes;
 Non ut amare tuæ non possim mentis acumen,
 Et cultum variis artibus ingenium.
 Sed quid amo? fortuna diu vetat esse beatum;
 Et, quæ prima dedit gaudia, prima necat.
 En prius optato coalescere cœperat usu
 Noster amor, nostri Maius amoris erat;
 Cùm fugitis, dilecta cohors, cùm verna voluptas
 Omnis, & in primo spes mihi flore perit.
 Et tot delicias, & tot rapit una lepores
 Hora nimis studiis insidiosa meis.
 Ergo nec antiquo Tarpeia cacumine rupes
 Ardua, nec reliquis tot monumenta jugis;
 Nec vos Roma recens, nec quæ nova surgit in altum
 Pyramis, & largas ejaculatur aquas;
 Nec præceps Anio, nec amœni Tiburis horti,
 Tuscula blanditiis nec tenet aura suis?
 Nec tot amicorum lacrimæ, Vatumque querelæ,
 Nec tot propositum vota morantur iter?
 Ah fortunato nimum Florentia cælo
 Vos trahit, & Tuscis allicit Arnus aquis!
 Scilicet illa viæ fastidia vincit & auræ;
 Et desiderio mitigat astra sui:

Nec patitur valuisse preces, nec amica dolentum
 Signa, nec humentes pondus habere genas.
 Ah precor, & Superi saltem pia vota secudent!
 Quando meas surdâ temnitis aure preces.
 Auspiciis, precor, ite bonis, & numine dextro
 Per juga, Flaminîâ per loca plana viâ:
 Sic precor, & vobis volucer Cyllenius adsit,
 Et melius virgâ, vel pede fignet iter.
 Sic Apennini subsidant culmina montis;
 Aut tollat Vates Pegasis ala duos.
 Sic precor: umbrosæ veniant ad tempora lauri,
 Frondibus & calidos frangat oliva dies;
 Et Zephyrus blandis permulceat ora susurris,
 Et levis intonsas ventilet aura comas:
 Et Satyri ludis, & euntibus obvia plaudat
 Naiadum pulchris juncta Napæa choris:
 Sic precor; incolumes patriæ Florentia tandem
 Reddat, & oblitos non velit esse mei.

ALEXANDRO VII
 PONT. OPT. MAX.

*Villam Barberinam, Domitiani olim Caesaris Al-
 banum, ubi quotannis Quinquatria fiebant
 Minervæ, animi causâ invisenti, anno
 M. DC. LVII, Idib. Maii.*

Hic ubi porticibus se Flavia villa superbis
 Æquabat summis ardua sideribus;
 Et nemus hinc, Scythicæ non mitia regna Dianæ,
 Illinc Tyrrhenas prospiciebat aquas:

Sollemnes olim ludos, & sacra Minervæ
 Quinque fuit junctos mos celebrare dies.
 Quare amat hos colles etiam nunc Diva, lacusque,
 Plurima quos glaucâ vestit oliva comâ.
 Atque adeò præfens Albæ cùm proxima nuper
 Vidit ALEXANDRUM per juga ferre pedem :
 Lætus ades, dixit, nostrosque invise recessus,
 Terrarum Custos maxime : lætus ades.
 Hic positâ regni tantisper mole, licebit
 Otia prolatis dulcia rebus agas.
 Quando dira lues, & frugum tristis egestas :
 Auspice Te, Latios pulsa reliquit agros.
 Mox instaurato mens corpore firmior, altas
 Imperii curas, & geret orbis onus.
 Intereâ dignam servato Cive Coronam
 CHISIAÇIS Dryades texite de foliis.
 Alma Ceres, spicas ; date laurea ferta merenti,
 Aönides : partâ mox mea pace feret.

Illustrissimo & Excellentissimo Viro

CAROLO SANCTAMAURÆO
 DUCI MONTOSERIO.

M Ars tibi cum Musis lauros & Apolline debet,
 Martis & Aönidum, Carole, grande decus.
 Tu patriæ, tibi quæ LUDOVICUM credit alendum,
 Borboniæ debes spem columenque Domûs ;
 Quem virtute parem magno formabis Achilli,
 Rege licet fuerit Rex genitore minor.

O S A D

A D

JOANNEM ROTGERUM
TORCKIUM,*Præpositum Mindensem, & Canonicum Paderbor-*
*nensem ac Monasteriensem. De Æneæ statuâ**LAURENTII BERNINI opere, in*
hortis Burgheſis extra portam
Collinam Romæ.

TORCKI noſter amor, doctarum prima Sororum
 Gloria, ſpes patriæ magna decuſque tuæ:
 Aspice BERNINI docto ſpirantia cælo
 Marmora, Phidiaco par opus ingenio.
 Aspice Trojugenam curvâ cervice ferentem
 Et patrem, & profugos, ſacra paterna, Deos.
 Haſ pius Æneas parvo comitatus Iulo
 Subtrahit incenſæ reſſiquias patriæ.
 Quis dolor è muto ducit ſuſpiria ſaxo!
 Qualis in inflexo vertice regnat amor!
 Ut lapis ipſe ſuæ præſagus fata Creuſæ
 Sentit, & impoſitum ferre laborat onus!
 Et trahit Aſcanium flentem! comes ille paternæ
 Non potis eſt æquis paſſibus ire fugæ.
 Ut miſerans captæ fumantia mœnia Troiæ
 Effigies tantis ingemit ægra malis!
 At ne BERNINUS vocem daret arte querelis,
 Obſtitit infandus, qui premit ora, dolor.

ALE

ALEXANDRO POLLINO,

Donum natalitium.

Mentoreos alii donent, POLLINE, labores :
Natali nostro pyxida munus habe.
Forma pyrum simulat : circum violæque colores,
Albaque purpureis mista ligustra rosis.
Aspicis & variis ut aranea floribus audax
Incubat, & fatuus papilionis amor.
Nec tamen inclusam potis est libare medullam,
Et qui sub fulvo spirat odor calyce.
Namque ibi odorifero sudantia balsama ligno,
Dulces Auroræ divitis exuvias,
Et Cilicum messes, & quæ Titanius ales
Cinnama, & extremis munera legit Arabs;
Et nardi felicitas opes, & pinguis amomi,
Composuit miro Pœonis ars studio.
Sic operi contendit odor : cui præstat utrique
Dantis amor, meritis dona minora tuis.

D E C O R V O

Bartoldi Nihusii discipulo mortuo.

Occidit heu Corvus Batavis celeberrimus oris,
Bartoldi longo tempore discipulus.
Nec domino veniente, *καὶς νόβην & κακὸν δὸν,*
Incepit Graio garrulus eloquio.
Vox filet, ac lepidæ cessant convivia linguæ,
Nulla quibus sese composuisset avis.

Non

Non Agrippinæ turdus, non sturnus amores
 Cæsaris, humanos doctus uterque sonos;
 Nec Corvus populi plausu gemituque Latini
 Nobilis, & ducti funeris exequiis.
 At rumpare licet Clotho, quæ fila volucrum,
 Mœonidæ si fas credere, dura secas;
 Carmine vivet adhuc, qualis Melioris alumnus
 Psittacus, & Teii fida columba senis.
 Qualis & exusto celebrata Ciconia nido
 In Batavis pullos morte secuta suos.
 Ut meruit, vos ergò rosâ Permesside Musæ
 Compositum molli condite funus humo:
 Et notum tumulo carmen superaddite: SI QUEM
 NON HODIE, CRAS, CRAS AUFERET ATRA DIES

ALEXANDRO VII
 PONT. OPT. MAX.

Tertium Pontificatus annum feliciter auspicanti.

LÆta dies rediit, qua te Rex ætheris alti,
 SANCTE PATER, magnum misit in imperium:
 Et terris dum pulsa lues, tibi tertius annus
 Illuxit faustis candidus auspiciis.
 Prima fames Latium, Te Principe, liquit, & Urbem
 Externis pavit frugibus alma Ceres.
 Jam nunc Adriacis classis tua juncta carinis,
 Hellepontiacæ claustra refringet aquæ.
 Intereâ sacras voti rea fundit ad aras
 Ingenuo tales pectore Roma preces:

LIB. BARON. DE FURSTENBERG. 221

De nostris, PATER ALME, tibi Deus augeat annos,
Si servata tuo munere vita mea est.

IN EJUSDEM EFFIGIEM

*Marmoream, opus Laurentii Bernini Equitis
& sculptoris egregii.*

Spirat ALEXANDRI vivus de marmore vultus,
Nullus adhuc potuit quem simulare color.
Par animo siquidem facies pigmenta recusat,
Et melius nunc in marmor utrumque refert.

A D E U M D E M

*De adibus Pontificiis ad Lacum Albanum tactis
fulmine III. Id. Octob. M. DC. LVII.*

NE mirare manu Cyclopea tela rubenti
In Tua, SANCTE PARENS, tecta vibrare Jovem.
Indignatur enim Latio, Te Principe, demum
Aurea Saturni sæcla redisse senis.

DE BIBLIOTHECA URBINATE,

*ALEXANDRI VII. Pont. Max. libe-
ralitate, Vaticane donatâ.*

Regifico quondam sumtu, studioque parata
Feltriadûm celebris bibliotheca Ducum;

Vati-

Vaticana tuas, huc longè iussa venire
 Munere ALEXANDRI Principis, auget opes,
 Nobilior poterat nec muneris auctor haberi,
 Nec munus poni nobiliore loco,

IN CAROLI I. *magnæ Britannia Regis,*
An. M. DC. XLVIII. V. Id. Febr. Lon-
dini capite plexi, necem.

Cerne lupæ geminos pendentes ubere natos:
 Romulus hic Romæ est conditor, ille Remus.
 Indè Caledoniæ præbentem colla securi
 Indigno CAROLUM respice supplicio;
 Et genus acre lupos terræ dic deesse Britannæ:
 Sævior est ipsis terra Britannia lupis.

A D

FRANCISCUM BARBERINUM

Card. & S. R. E. Vicecancellarium.

Ut Luca Holstenii, Hamburgensis, Vaticana Basili-
cæ Canonici, & Bibliothecæ Præfecti, IV. Non.
Febr. An. M. DC. LXI. defuncti, scripta in lucem
proferat.

O Ccidit Holstenius, Graiæ Latiaëque Minervæ
 Artibus, Eois notus & Hesperiiis.
 Holstenius, quæ non fuerat mihi carior alter,
 Nec posthac unquam carior alter erit.

In Angliâ Lupi nulli, assiduâ venationibus stirpitiis excisi. Polyd. Nob.

Heu! Vaticanæ mecum plorate Camœnæ
Delicium vestri præsidiumque chori.
Illius imprimis studio defensa fideli
Religio madidis lugeat orba genis.
Grande decus columnenque sacri, Franciscæ, Senatûs,
Solari nostras perge tuasque vices.
Ede laboratas, quas celant scrinia, chartas,
Queis meliore sui parte superstes agat.
Vivitur ingenio, nec in illud ferrea quidquam
Inciso Lachesis stamine juris habet.
Sic bene de Musis, & religione merendo,
Laus tua, & Holstenii vita perennis erit.

ALEXANDRO VII. P. O. M.

Usitata SS. Patrum Conciliis comprecatione;

CUJUS SEDEM ET ANNOS,

de restituta valetudine gratulatur.

An. M. DC. LXVI.

Vivit Alexander, mendax quem fama negabat
Longiùs extremum ducere posse diem.
Vivit, & Albanos colles petit, Urbe relicta,
Incolumis: Clariæ solvite vota Deæ.
Vestra salus agitur; quæ nunc hoc sospite florent,
Incipient artes hoc moriente mori.
Hoc igitur faciles adeamus carmine Divos,
Carminè, quo sancti nos præiistis avi:
CUJUS Alexander SEDEM tenet, illius annos
Expleat, utque tulit, sic ferat Orbis onus.
Tu, cujus primùm auspiciis hæc inclyta Roma
Cælitibus leges terrigenisque dedit:

Tu

Tu mea tam justam vota exorantia causam
 Excipe, dum partes Urbis & Orbis ago.
 En ut porticibus, pro quo precor, alta coronat
 Limina supplicibus relligiosa tuis;
 Ut folium augustis decorat sublime columnis,
 Artis divinum se superantis opus.
 Quod populus posthac his te venerabitur aris
 Sæpius, hoc illi profit, opemque ferat.

E J U S D E M

*Summo Reipubl. Christianæ luctu, ac damno, XI. Cæ
 lend. Jun. An. M. DC. LXVII. defuncti,*

S A C R Æ M E M O R I Æ.

Quæ non flebilibus complevit regna querelis,
 Mortis, ALEXANDER, nuntia famata tuæ?
 Te Cæsar, te flevit Iber, infestaque nuper
 Gallia nunc lacrimas victa dolore dedit.
 Nec tulit irarum causas referencia stare
 Marmora, Pipinis invidiosa suis.
 Orbis uterque suum fato cessisse Parentem
 Credidit, & pietas omnibus una fuit.
 Omnibus ex æquo par sit data causa dolendi,
 Justior haud ulli, quàm mihi, causa datur.
 Amisus, mecum ante alios moestissimus, urnam
 Deciduis, in quas solvitur, implet aquis.
 Ne tamen assiduo cogar tabescere luctu,
 Virtuti cautum gratulor esse tuæ.
 Non tibi summa dies angusti terminus ævi est:
 Quamlibet invitâ morte superstes eris.

Nec tibi, quæ multis, ponet fataliter ætas
 Tempora, nec famæ meta futura tuæ est.
 Quà pelagus, quà terra patet, surguntque caduntque
 Sidera, sunt meritis omnia plena tuis.
 Adria te Thressas armis diffringere Lunas,
 Teque tuas illi jungere vidit opes.
 Adria Loiolidis, quo se tibi nomine debent,
 Hospitio dextras junxit, ut antè, suas.
 Quam debere tibi gaudet Germania¹ pacem,
 Se debere diu non potuisse dolet.
 Acrior hoc tangit Rhenum dolor, acrior Istrum,
 Quò fuerat visi gratior oris honor.
 Scit bene, quas habeat lugendi Vistula causas,
 Ille tuâ posthac destituendus ope.
 Scit bene, quas illi dederis in prælia vires,
 Seu Geta, seu Moscus Marte petendus erat.
 Quæ mihi præstiteris, si persequar, omnibus undis
 Amisus numero sit minor ipse meo.
 Talia cum de te peragat præconia Virtus,
 Te rapto lacrimis obruor, & fileo.

¹ Inter Imperatorem & Galliarum Regem conciliatam Monasterii Westphalorum.

A D

CLEMENTEM IX, P. O. M.

Cum Episcopo & Principi Monasteriensi Adjutor Successorque lectus designatusque esset, An. M. DC. LXVIII. pridie Cal. Maias.

E U C H A R I S T I C O N.

Grandibus immensas Tibi debeo, maxime Clemens,
 Pro meritis grates muneribusque tuis:
 Quod tua me populis sacrauit ' dextra regendis
 Impositum, Paderæ quos rigat unda meæ:
 Quod Mimigarda potens, æquo te Judice, nobis
 Detulit imperii proxima jura sui;
 Tincta nec adversæ valido potuere veneno
 Invidiæ nostrum lædere tela caput.
 Sed tua quando meæ nequeunt æquare canendo
 Aönides parvis maxima dona modis;
 Mente, precor, gratâ contentus, perge tueri
 Præfidio fretum me, Pater alme, tuo.
 Sic Tibi dent Superi quod aves, quod jure mereris,
 Et pro Te Superos publica vota rogant.
 Sic Themidi ambiguum faciat Clementia palmam,
 Ornet an hæc mores, an magis illa tuos.

I An. M. DC. LXI. VI. Junii. Romæ.

I M B

IMP. CÆS.

LEOPOLDO AUG.

*Victoriam Hungaricam sine sanguine partam
gratulatur, An. M. DC. LXX.*

EDite Cæsaribus proavis, fortissime Cæsar,
Orbis, & Austriacæ spes, LEOPOLDE, domûs:
Marte tuos superes, precor, ut virtutibus hostes,
Et jugis circum tempora laurus eat.
Primus in arma ruens pœnas, Te vindice, Gotthus
Infestus Cimbris Sauromatisque dedit.
Post Thracem infractum non unâ clade tyrannum
Sanguineis vidit decolor Ister aquis.
Nunc Tibi perjuros debellat Sporchijs armis
Pannonios, nostri gloria magna Padi,
Latâque Cæsareas circum Victoria turmas
Serta gerens, nullâ cæde cruenta volat.
Magna quidem ferro populos domuisse rebelles
Laus est, innumeri quam meruere duces;
Sanguinis expertem sed deportare triumphum
Præstat, & imperium laus decet illa tuum.

P 2

AD

A D

JACOBUM BALDE,
E SOCIETATE JESU,

*Versiculos nostros, de corvo Bartoldi Nihusii,
extincto, laudantem.*

Siccine, quem tristes olim flevêre Camcena,
Est tibi visus olor, qui mihi corvus erat?
Verterit has formas opifex amor: omnia vertit,
Et pulcrum quod non invenit, esse facit.
Quos tu nunc, specie multùm delusus inani,
Das corvo vultus, hos dedit ille Jovi.
Dî faciant, cui dat corvus te judicè nomen,
Ille suo dici carmine possit olor.
Tunc me non humili vectum mirabere pennâ,
Quò Calaber Latia se tulit arte lyræ.
Tunc ego Dædalide ferar huc, ferar ocyor illuc,
Nomina cæruleis nulla daturus aquis.
Te visam ante alios, ac nostro carmine captus
Defluere immemores arriget Ister aquas.
Exceptum Tiberis ripâ me ¹ SIDUS OLORUM
Respiciat tantùm, sponte canorus ero.

¹ Clementis IX. P. O. M. tessera hæc est, inter illas, quas Pontificibus singulis attribuit S. Malachias.

A D

AD ACIDULAM
FONTIS MELLITI,

*Juxta Smechtam, pagum Diœcesis
Paderbornensis.*

Nympha decus silvæ, pulcherrima Nympha sorores
Inter Hamadryadas, Naiadasque deas.
Quis te præfenti sparfit medicamine? quis te
Melliti fontis nomen habere dedit?
An, magis ut saperent, acidas tibi dulciter undas
Ambrosiæ succis diluit ipsa Salus?
An velut Hyblæis è floribus omnia libat
Fingendi studio sedula mellis apis;
Sic, dum nunc ferri venas, nunc æris oberras,
Vim trahit inde tuæ, quæ fluit, humor aquæ?
Quicquid id est: stomachi fastidia vincis inertis,
Nec finis accensum bile tumere jecur;
Et quæ præterea versu comprehendere non est,
Sæpius innumeris pota medere malis.
Salve Naturæ mulsam, gratissima morbis
Sospita, languentium nectar, inempta salus,
Quod mihi si bilem solitâ virtute coërces,
Quæ jecori, nimio dum furit igne, nocet;
Carminibus nostris decorataque marmore, nomen
Grande salutiferas inter habebis aquas.

A D

FERDINANDUM

LIB. BARONEM DE FURSTENBERG,

Canonicum Moguntinum & Paderbornensem, unicum defuncti fratris filium, decimo ætatis annorum, vota carminibus concepta nobis offerentem Cal. Januariis, An. M. DC. LXXII.

CARE nepos, FERNANDE, domûs spes unica nostræ,
 Qualis Dardaniæ gentis Iulus erat;
 Sic tua, Cælicolæ, patriæ sic vota secudent,
 Et rata sint animi vota precesque mei;
 Ut mihi Piëridum munuscula grata fuère,
 Ingenii flores primitiæque tui.
 Pergè, precor, socias virtuti jungere Musas;
 FURSTENBERGICIÆ Numina fausta domûs:
 Quæ te, Majorum sacra per vestigia sistunt,
 Mons ubi se gemino tollit in astra jugo.
 Haud etenim tibi fas humiles perrepere valles,
 Nomina qui MONTIS PRINCIPIS alta gerit.

DE CORDIBUS LAPIDEIS,

Quæ in agro Paderbornensi, miro naturæ artificio erutis è terrâ saxis inclusa passim reperiuntur, ad effigiem cordis humani affabrè conformata.

ASPICE, Saxonicus largis ubi fontibus ortus
 Lenè Padus vitreis per vada serpit aquis,

Cot.

Cordis ut humani ducentia corda figuram
 Exhibeat ferro fracta vel igne silex.
 An superant jactis hæc post vestigia saxi,
 Deucalion, generis semina dura tui?
 Saxonis an propius mores, & nescia signant
 Pectora nativam ponere duritiem?
 Quicquid id est: si corda gerunt hinc eruta saxa,
 Quos animos fortes credis habere viros?

A D

S. URSULAM VIRG. & MART.

de natali suo,

Qui fuit XII. Cal. Novemb. An. M. DC. XXVI.

Virgineas acies quæ Te lux ordine longo
 Ducentem superas vidit inire domos;
 Auspiciis hæc ipsa tuis, fortissima Virgo,
 Me vitæ limen vidit inire meæ.
 Hinc Tibi sacra fero, voti vaque dona quotannis;
 Natalémque tuum ritè meumque colo.
 Vela Caledonium si Te rapuère per æquor,
 Exceptique tuas barbara terra rates:
 At fera Te superis tempestas appulit oris,
 Optatæque tibi mortis aperta via est.
 Nos quoque jactat hiems, & cùm superasse procellas
 Credimur, in portu naufraga turba sumus.
 Tu porrò secura maris precor, Ursula, portum
 Ut teneat, nostræ dirige navis iter.

P 4

A D

A D

S. BARBARAM VIRG. & MART.

pro fausto vitæ exitu.

BArbara, supplicibus Virgo non aspera votis,
 Has, rogo, neglectas ne sine Virgo preces.
 Stamina cùm vitæ candente fluentia filo
 Præcidet Parcis de tribus una foror,
 Et Mors atra suos diducet, & Orcus hiatus,
 Coget & infernas in mea damna manus:
 Tunc succurre meo tam mitis, Diva, labori,
 Immitis genitor quàm fuit ipse Tibi.

A D

HORTENSIUM MAURUM

Veronensem,

GEORGIO VVILHELMO,

*Duci Brunowicensi & Lunenburgensi, ab epistolis
 acidulam fontis Melliti, juxta Smechtam,
 pagum Diœcesis Paderbornensis, hoc
 Epigrammate laudantem.*

AUrea dum primæ coluerunt sæcula gentes,
 Ambrosias populis mella dedere dapes;
 Aëriæ quercus sudarunt roscida mella,
 Mel fuit in foliis, mel fuit inter aquas.

Te quoque, qui reddis nobis ea tempora, Princeps
 Inclyte, non miror mellis amore capi.
 Cùm Tu sis verè mirâ dulcedine morum,
 Melleus ingenio, melleus eloquio;
 Par est, ut fontes ipsi Tibi mella propinent,
 Ut Tibi mellitas terra ministret aquas.

Responsum Auctoris.

Mellitosis latices nuper dum libat Apollo
 Imbutos venæ nectare, Maure, tuæ:
 Non magis insignis mirâ virtute medendi,
 Carmine quàm Mauri nobilis unda mei.
 Vatis, ait, tanti meritis & laude superba,
 Castalii poteris vincere fontis aquas.

FONS PAMPHILIUS,
 INNOCENTII X.

*Pont. Opt. Max. opus admirabile, in circo
 Agonali Romæ.*

ORbis quadrifidi simulacrum cernis in Urbe,
 Flumina qui nostro fonte quaterna bibis.
 Hic Ganges, hic qui dulces Argenteus amnis
 In mare, perruptâ Doride, volvit aquas.
 Hic Ister pronâ recubat septemfluus urnâ,
 Et totidem Nilus cornua fronte gerit.

P 5

Omnes

¹ *Amnis Argenteus*, qui Hispanis dictus *Rio de la Plata*, hoc est ab argento, leucarum quadraginta ostio in mare fertur adeò violentus, ut inde nautæ dulces hautiant latices, priusquam tellurem ex alto conspiciant. *Massani Hist. Indica lib. 2.*

Omnes Roma parens gentes complexa, ministrat
Omnibus ex uno fonte salutis aquam.

De S. Petri Apostolorum Principis Martyrio.

CUr, capite inverfo, plantas ad fidera tollit
Affixus dominâ Petrus in Urbe cruci?
Ut caput in terris summum, sub Principe Christo,
Seque piis certum monstret ad astra ducem.

D E

MARIA REGINA ANGLIÆ,

*Vindicata à calumniis Georgii Buchanani
Scoti, lib. 2. Epigramm.*

SUm Marie, malè grata patri, malè grata marito,
Cælo invisa, meæ pestis atrox patriæ.
Nulla aberat labes: nisi quòd fuit addita custos
Fida pudicitia forma maligna meæ.

Antithesis.

SUm Marie, malè spreta Patri, bene cara marito,
Cælo accepta, meæ certa falus patriæ.
Nullæ aberant laudes: nisi quòd natura negavit
Progeniem regnis non satis æqua meis.

In Rufum Poëtam malum.

NOlo, Rufe, tuos, ne dedignare, libellos
In cælum falsis tollere carminibus.

Car

Carmina tu nunquam laudas aliena; quid ergo
Laudari quæris carmina, Rufe, tua?

In eundem.

Non mea, quod velles, te laudant carmina, Rufe:
Ne tua me laudent carmina, nostra timent.

In Cantharum potatorem sæpius egrotantem.

Post calices haustos toties, potamque salutem,
Æger Apollineam, Canthare, quæris opem;
Pocula dein redeunt, redit & medicaminis usus:
Hoc est, nolle bene, & velle valere bene.

In Podagram.

Bacchus & alma Venus quam progenuère, Podagram
Miretur claudos ecquis habere pedes?
Ebria quando trahit vestigia Bacchus, & hæret
Tardipedi Cypris confociata viro.

Adulatoris & corvi similitudo secundum illud Græc.

*Epig. Ρῶ καὶ Λάμψδα μόνον κόρακας
κέλακάζε διίτῃ.*

Ecce κέλαξ κόρακι quàm concolor esse videtur;
Hic niger est plumis, moribus ille niger.
Hic fronti rapit, ille animo sua lumina; gaudet
Hic cruce; suffigi dignus & ille cruci est.

Amicitia fucata.

Quisquis amicitiam jungis, ne fronte serenâ
Tincta venenato pectora felle tegas:

Plus

Plus fallax oris species, velut abdita rupes
Plus ratibus, quàm quæ prominet alta, nocet.

JULIUS CÆSAR

Injuriarum immemor.

OMnia conservat memori sub pectore Cæsar;
Sola sed in ventos, quæ mala passus, eunt.
Mnemosynen alii laudent: me judice, pluris
Sic oblivisci, quàm meminisse fuit.

A D

FRIDERICUM FURSTENBERGIUM,

*Fratrem, Dynastam Bilstenii & Waldenburgi, Dominum in
Schnellenberg, Waterlapp, Furstenberg & Herdringen, Se-
renissimi Electoris Coloniensis, & utriusque Bavaria Ducis,
Satrapam Fredeburgensem, & consiliarium intimum, Advoca-
tatum hereditarium in Graffschafft, ejusque conjugem Annam
Catharinam de Petra ex castro Leyen.*

De WILHELMO FURSTENBERGIO

Eorum filiolo, eâdem horâ nato, & denato.

An. M. DC. L.

Furstenbergiaco Wilhelmus sanguine cretus
Hic jacet: huic vitam, quæ dedit, hora rapit;
Vivat ut æternùm, mœsti ne flete parentes,
Huic eadem vitam, quæ rapit, hora dedit.

A D

A D
FRIDERICUM HÖNINGUM
ARENSBERGENSEM,

*Ord. Præmonstr. Canonicum, Cal. Januarii
An. M. DC. XLIX.*

JAnus adest, sed munus abest, tamen urget amanti
Debita ferre tibi munera gratus amor.
Quid faciam Friderice? tibi si dona merenti
Musa negat, nostrum cor tibi donat amor.

IN EFFIGIEM
CHRISTOPHORI BERNARDI

Episcopi & Principis Monasteriensis,

*Penicillo Theodori Caspari Lib. Baronis de Fur-
stenberg, Canonici Moguntini & Spi-
rensis, eleganter depictam.*

Pincipis ora vides Bernardi, fortibus armis
Victorem supplex quem Mimigarda colit:
Thrax timuit: nec adhuc impunè lacesiit ullus:
Scit Batavus. Martem frons generosa refert.
Nec minor est pietas; imò pius arma tuendâ
Pro patriâ, & verâ religione gerit.

IN

I N

BERNARDUM FULGOSIUM,

Medicum & Poëtam malum.

CUm tua, Fulgosi, tellus errata medentis
 Celet, & aggestâ funera condat humo;
 Quæ nunc tanta animum cepit dementia, luci
 Ut mala committi carmina discupas?

F A B I I C H I S I I

S. R. E. Cardinalis, auspiciatissimus Natalis Hendecasyllabis jam olim celebratus, antequam Pontifex Maximus renuntiaretur.

Ingens gloria purpuræ Latinæ,
 Phœbi delictum, medulla Suadæ,
 Sacrorum Cynosura certa Vatum,
 Paullum, magne FABI, graves labores
 Alti pectoris, arduæque Romæ
 Fultum consiliis remitte pondus,
 Et nostris solito favore Musis
 Aspira facilem secundus auram,
 Dum natalitias sacrare cantu
 Idus, Hendecasyllabi laborant.
 Quos duros licet, ac parum politos
 Lævi pumice, Dædalâque limâ,
 Ut blando tamen in sinu receptos
 Illâ fronte legas, precamur, illâ,
 Quâ Septem juga, Purpuramque Romæ;

Et curas Latii Patris serenas,
Et nostri rapis ingenI calorem.

Vestris nunc opus est choris, venite

Suaves Lætitiæ, venite Plausus,
Cantus, Gaudia, Gratia, Camœnæ.

Festivo Genium vocate ludo,

Et fertis, & odoribus Sabæis;

Et natalitiis adeste sacris

Faultis ominibus, bonisque verbis.

Sollemnem Februarii reduxit

Quinquagesima sexta bruma lucem:

Natales FABII canamus Idus.

Idus tot maris Indici lapillis

Signandas, quot hiems creat pruinas,

Quot ver purpureum per arva flores;

Quot votis celebravit & coronis,

Natalem Venusina Musa lucem

Mœcenatis agens, Aprilis Idus;

Quot votis cumulavit & coronis,

Idus, Mercurii diem, vetustas

Maio fidere; nobilesque partu

Octobres coluit Maronis Idus.

Ergò cùm superas beatus infans

Natus CHISIADÉS, futurus Heros,

Blando murmure personaret auras,

Vagitus tener, ac rudes querelæ

Commisæ Zephyris, procul remotas

Parnassi geminis novem Camœnas

Excivere jugis, Claroque Phœbum,

Et Pandionis arcibus Minervam.

Illæ Pegaseos repentè fontes

Liquerunt, & Hyanthias cavernas;

Et

Et Pindi virides tulere lauros ,
Et molles violas, rosæque florem ,
Parvis munera delicata cunis.
Princeps Calliope labella primùm
Permulsit tribus osculis puelli ,
Et Vatum simul entheos furores
Afflavit , tenerosque fronde crines
Cinxit Bacche tuâ , tuâque , Daphne ,
Nostris Orphea gratulata terris
Dono Cælituum novo renatum.
Hinc fati quoque conscia Sorores
Arrifere Deæ , lyramque Pæan
Donavit puero ; puer jocosus
Arreptas digito fides procaci
Prensavit , fidium daturus omen ,
Ut quondam dedit Hercules tenellus
Omen roboris anguibus peremtis.
Tunc amplexa tenacibus lacertis
Mellitum stupet undecumque Pallas
Infantem , cerebrumque mollicellum
Implet numinis , ac suas olivas
Pacis præmia subligat corymbis.
Adfunt , & comitum trahunt catervas ,
Linquentes Ciceronis æviterni
Pictum veris honoribus sepulcrum ,
(Quo fixere domum) diserta Pitho ,
Facundus Lepor , aureumque nodum
Segnes solvere Gratiaæ sodales ,
Jucundique Sales , & elegantes
Doctarum facies Facietiarum.
Quæ postquam niveam ligustra nubem
Fuderunt beneolentibus canistris ,

Et felicibus irrigata succis
 Sacri nectaris ora miscuerunt :
 Quales Cecropii Platonis olim ,
 Quales gutture Pindari canoro ,
 Quales Ambrosiis apes labellis ,
 Matres ambrosiæ leves crearunt :
 Dilectis etiam redux ab astris
 Virtus remige venit usâ cycno ,
 Quæ faustos simul augurata soles ,
 Et primo similes dies metallo
 Promisit puero , faces honesti
 Admovit , nivibusque concolorem
 Puris moribus indidit nitorem.
 Quin & fidereus Pudor modesta
 Vivo murice temperavit ora ,
 Et castos Amor innocens ocellos
 Accendit radiis ab axe raptis ,
 Et Clementia nubibus remotis
 Frontem finxit amabilem videri.
 At custos animum fidelis omnem
 Munit Relligio timore Divûm ;
 Et contra mala , lividamque sortem
 Constans ægide Fortitudo pectus.
 Tali Chisiacas honore cunas
 Dignatos Superûm choros frequentûm
 Actutum variæ viæ reportant.
 Virtutes patrium petunt Olympum ,
 Et quâ se tenues levant per auras ,
 Auræ deciduis pluunt ligustris ,
 Narcissisque , rosisque , liliisque.
 Cyrrham Pierides , Claron revisit
 Musarum pater , Atticas Athenas

Q

Pallas,

Pallas, Suada suam diferta sedem.
 Gratantur redeuntibus Napææ,
 Occurrunt Dryades, levesque Fauni.
 Tellus luteolas benigna calthas
 Submittit, violasque, amaracosque.
 Mitefcit positis furor procellis
 Tyrrheni maris: Africis fugatis,
 In regnum lepidæ Favoniorum
 Succedunt animæ beatiorum,
 Et solæ dominantur axe toto.

Lætas intereà virere ripas
 Vernis floribus, ac rosis caducis
 Spargi flumina, leniterque motas
 Admiratus aquas tepere blandis
 Aurarum Zephyritidum susurris,
 Umbro¹ populeâ caput coronâ
 Umbratum placidis levavit undis.
 Quando suppositâ reclinis urnâ,
 Muscosum latus hinc & inde Nymphis
 Circumstantibus, Orciâque, & Afsâ,
 Et Mersâ, & Soro, & Arbiâ, & Malenâ,
 Sordes abluit: ille mox jacentem
 Mento canitiem manu remulfit,
 Et sic fatidico locutus ore est:
 Ergò pollicitam benigna fata
 Invenere viam, sagax futuri
 Quæ Proteus mihi cærulæ solebat
 Nostri pandere gratos hospes antris?
 Ergò jam genitus² beatus infans,

¹ Umbro nobile Hetruriæ flumen, de quo Rutilius in Itinerario,
 nius lib. 3. cap. 5.

² Idibus Feb. an. 1599. Senis in Hetruriâ natus, parentibus Flavio
 & Laurâ Mariliâ.

Infans Chisiades, recens Hetruscæ
 Gentis delictum, decusque Senæ
 Expectatus adest? adest petitus?
 Sic est: prodigio rigentis anni
 Venturæ manifesta signa fortis
 Solvunt ambiguam timore mentem,
 O felix nimis! ô beata tellus!
 Nullis urbibus, & secunda nullis
 Tanto cive futura Sena terris!
 Felix Chisiadum domus parentum!
 Summorum genitrix domus virorum!
 Quamvis imperio maris potentes
 Portus Herculeos, ³ Cosæ ruinis
 Vicinos Lepidi fugâ notatæ;
 Et quondam moderata ⁴ Macereti
 Arces turrigeras, genus vetustum
 Jactes nobilium Ranutiorum.
 Quamvis perpetuum decus nepotum,
 Illustres animas, piosque Janos
 Tusci nobile germen Iliceti;
 Augustos celebres amore vatum,
 Anselmos, Mariosque, Flaviosque
 Armis conspicuos, togâ verendos:
 Jactes & columen Jugis avitis,
 Et Stellis jubar additum coruscis
 Quercum robore ⁵ Julio superbam,

Q 2

Majo.

³ Petrus Bembus in Epistolis nomine Leonis X. Pont. Max. scriptis, lib. 7. epist. 21.

⁴ Macereturum oppidum ditionis Senensis, cujus quatuor abhinc sæcula Dominus, Anselmus Chisius Frederico Cæsari militavit: nunc præter ruinas & balneâ salutifera nihil de eo reliqui fecit vetustas.

⁵ Julius II. Pont. Max. Robore gentis suæ insignibus Chisios donavit: ex quo tempore Quercum Montibus & Stellis adjecerunt.

Majorem tibi comparabit unus
 Famam CHISIADES: & ille quondam
 Inter semideos erit Latinos.
 Postquam dulcibus expeditus ulnis
 Matris Marfilæ, solum paternum
 Signabit pede jam timente falli,
 Ingressus duce semitam fideli,
 (Quam sudoribus improbis madentem
 Virtutis labor Herculi sequendam
 Monstravit teneris adhuc in annis)
 Tentabit subitò vireta ⁶ Cyrrhæ,
 Et rupes Heliconias, & umbras
 Doctæ Phocidos, Atticosque lucos,
 Et sacros Academiae recessus.
 Cùm iustis adoleverit duobus,
 Ingens ingenii sagacis ardor
 Ætatem culicis Maroniani
 Ictu fulminis ocior trifulci,
 Undâ fluminis ocior citati,
 Prævertet, memorique digna cedro
 Vates carmina finget, & severæ
 Maturus sapientiæ satelles
 Discet ⁷ Socraticas puellus artes.
 Multum Philyridæ datus magistro
 Pelides, & Olympicæ quadrigæ
 Debent plaufibus, & citantis axem
 Aurigæ stimulis: at ille solo
 Nativi celer impetu caloris
 Fontes sponte suâ petet beatos

⁶ Domesticis usus præceptoribus in Poësi & politionibus literis.
⁷ Duodecim annos natus, intra privatos parietes Philosophicæ studii
 fendit.

Pulcrarum cupidus scientiarum.
 At mox Palladias valere^s curas
 Longis excubiis, & ægra doctis
 Musarum studiis salus jubebit.
 Sic quæ divitis Indiæ potentes
 Thesauros rapit, ac latus finistrum
 Præbet continuis sali procellis,
 Ventorumque minis, nec ulla vitat
 Audax navifragi pericla ponti,
 Tandem mergitur, aut fatiscit alnus
 Silvæ filia nobilis vetustæ;
 Securis nisi portubus potita
 Quassatum reparat quiete malum.
 Tum post otia lætiore cursu
 Ipsos ausa volare præter Euros
 Ad nostras peregrina dona ripas
 Sospes devehit ultimis ab oris.
 Quare viribus integer receptis,
 Sancto pectora concitatus æstro
 Viset limina⁹ consecrata Verbo
 Clauso Virginæ Parentis alvo,
 Picenis ubi collibus refedit
 Laureti domus, Adriæ per undas
 Illuc vecta, piis onus catervis
 Cœlestum subeuntibus Quiritum.
 Jam nunc impatiens latere, clausus
 Privato lare, publicas palæstras
 Stagire, ¹⁰ cathedrasque, porticusque,
Q 3
Et

⁸ Proximè sequentibus duobus annis vacare cogitur à studiis, stomachi imbecillitate laborans; interea recolit Philosophiæ humaniorumque literarum disciplinas.

⁹ Decimo sexto ætatis anno voti reus Lauretanum iter suscepit.

¹⁰ Viginti annos natus, & expleto studii quinquennio, Senis publicas Philosophiæ theses proponit & defendit.

Et sacra maximi Platonis
 Sublimis vigor ingenI requiret.
 Hic quicquid polus ambitu sereno,
 Et tellus gremio, Thetis profundo,
 Et natura sinu fovet capaci,
 Argutæ rationis in staterâ
 Scrutatam penitûs, magistra recti
 Augustis penetralibus clientem
 Admittet ¹¹ Themis, imperIque formam
 Et decreta docebit æqua legum.
 Seu quæ Cecropiis Solon Athenis,
 Et Spartæ rigidus tulit Lycurgus,
 Seu justus Numa gentibus Latinis,
 Et bis sex tabulæ Decemvirorum:
 Seu quæ Romulæ verendus Urbis
 Antistes dedit, inclytusque Cæsar
 Immensi dominator altus orbis.
 Hinc desiderii ferente pennâ
 Alto certiùs Icarî volatu
 Pernicem rapiet sub astra mentem
 Divinæ Sophiæ ¹² sagax Aquinas,
 Et velata fides, & alma cæli
 Majestas superas recludet arces,
 Et sese dabit, ac Deum videndum,
 Et puram sine nube veritatem.
 Tandem ¹³ promeritos virente crines
 Serto triplicis impedire lauri
 Certabunt Themis, & severa Pallas,

¹¹ Unum & viginti annos natus, publicas de jure civili theses tractat.
¹² Septem & viginti annos natus, de universâ Theologiâ publicè theses
 disputat.

¹³ Anno 1623. 6. Septembris Philosophiæ; 14. Septembris eodem
 anno Jurisprudentiæ; 1626. 6. Septembris Theologiæ Doctor scauratus
 summâ omnium approbatione.

Et de Numine differens supremo
 Cælestis sapientiæ facultas.
 Sic donis ¹⁴ sibi debitis potitus
 Magnarum novus artium Senator
 Augustum patriæ reget Lyceum.
 Mox Senâ procul impiger relictâ,
 Qualis fulva Jovis Tonantis ales
 Nido migrat, & experitur astris
 Dignam testibus indolem parentis,
 Antiquæ cupiet theatra ¹⁵ Romæ,
 Et mundi dominos videre colles.
 O quæ gloria! quanta surget illic
 Claro Chisiadæ seges laborum!
 Nobis tanta nefas canendo famæ
 Incrementa sequi, vetante Proteo,
 Quæ cautus monuit tacenda vates.
 Et jam me soliti vocant labores,
 Et vos, Naiades citant liquores.
 Hæc Nymphis pater elocutus Umbro,
 Tuscorum decus annium, tumentis
 Sese spumeus alveo recondit.
 Tum lævo tonuit ter axe cæli
 Fatis addere visus auspicatis
 Dextram Juppiter approbationem.
 Quali murmure siderum frementum
 Tuscus sæpe suam probavit artem
 Dilectus superis Tages aruspex.
 Nec præfagia posteris in annis
 Veri certa fides Deum fefellit.
 Dum nos grandibus æmulos Poëtis

Q4

Musa-

14 Eodem anno 1626. trium facultatum Collegio adscribitur.

15 Anno 1626. 10. Decembris Romam venit.

Musarum Juvenilium labores
 Miramur, Lyricique vatis auram,
 Et dignum tragico pedem cothurno.
 Seu primo cecinisse doctus ævo
 Pompeii lacrimabilem peremti
 Fortunam, Pharii scelus Canopi
 Damnavit pius, ac truces Achillæ
 Perjuri furias, misertus æquam
 Ingentis Generi labare causam,
 Quæ sit victa licet, Catone magno,
 Et se vindice non tuetur uno.
 Seu iusti nimis impotens doloris
 Letum nobile, Martiamque dextram
 Luxit Marfilii gemente plectro,
 Dum fortis cadit hostium ruentum
 Inter funera, prodigusque vitæ
 Pulcro sanguine decolorat æquor.
 Seu notum Canis æstuantis astro
 Trituræ genus & modos Hetruscæ
 Cantavit, Cererisque ferta lauro
 Vates nexuit, & siticulosam
 Æstatem Clariis rigavit undis.
 O rus, ô nemus, ô beata Tempe!
 Villæ, jugera dulcis¹⁶ Ancarani,
 Jucundis loca Tusculi viretis,
 Udo Tybure, Formiis amœnis,
 Et blandis mage delicata Baiis,
 Vicinæ nimis invidenda Senæ!
 Vitavit quoties negotiosæ
 Urbis mœnia, carminumque fetus

¹⁶ Ancaranum Chifiorum villa amœnissima non procul ab urbe
 rum, opportunus Musarum secessus, ubi admodum adolescens Pompeius
 Tragœdiam scripsit.

Fronosisibi CHISIUS sub umbris
Obstetricibus edidit Camœnis!

At quis sufficiat referre plausus,
Famæ præmia, publicasque laudes,
Quas docti tulit ingenI? paterno
Deserto lare, cùm profectus omnem
Ignoto rapuit stupore Romam
Præfens CHISIADÉS, & eloquente
Cantu plus vice simplici moratus
Oblitum Tiberim viæ prioris,
Alcides novus aureis catenis
Tuscorum simul Aufonumque Suadæ,
Sacro murice nobilem Senatam,
Et subsellia traxit alta Vatum,
Vocalis quibus Humor Hippocrenes
Largæ nomina fecit apta venæ.
Idem Sulpitios, & Ulpianos,
Et Paullos imitatus, & Catones,
Cùm responsa dedit, fori querelas
Expertus tetricas, gravesque causas
Oravit, Latæ¹⁷ datus sacerdos
Astrææ, veterum patère legum
Nodos difficiles, & involutos
Laudavit Themis; & Rigor severus,
Et Juris comites Fides, & Æquum,
Et Fas, judicis aut sui patroni
Stiparunt latus; integramque dextram
Fugerunt avidi Cupido lucri,
Turpes Infidiæ, malæque Lites,
Et Fraus, & faciles emi Favores.

Q5

Sic

¹⁷ Anno 1629. mense Januario, utriusque, quam vocant, Signaturæ factus est Referendarius.

Sic postquam teneris adulta virtus
 Annis CHISIADÆ dedit futuris
 Omen laudibus, arduisque curis
 Prælusit gravium negotiorum
 Astrææ studiis, & arte Phœbi,
 Turritum caput altiùs levavit
 Septem collibus, & favente nutu
 Lætis plaudere visa Roma fatis,
 Nec mœstas Cremeræ tumentis undas,
 Nec Veios meminit dolens, & uno
 Felices FABIO vocavit Idus
 Fatalem FABIIIS 18 diem trecentis.

JANICULUS.

*De Villâ Hieronymi Farnesii, S. R. E. Cardinalis,
 sitâ ad portam Aureliam, Romæ.*

Quamvis Janiculum vocent, nec inter
 Septem mî juga dent locum Quirites,
 Clarus non ideò minùs sepulcro
 Et Jani patris & Numæ, propinquum
 Tollo nubibus arduis cacumen.
 Vel Farnesia villa (quam remoti
 Prospectus maris, & salubre cælum,
 Et felix situs, & loci vetustas,
 Et vultus domini beat, decusque
 Ingens Patribus additi Latinis)
 Tantos dat mihi spiritus, ut ipsa

Tali

18 Idib. Feb. sex & trecenti ex Fabiis Veienti prælio interemti. Ovid. l. 11.
 Fast.

Tali munere lætus astra summo
 Tangam vertice, Romulosque colles
 Nostros despiciam jugis minores,
 Et rerum Dominam superbus Urbem.

DONUM NATALITIUM
 ALEXANDRO VII. P. O. M.

*Idibus Februariis, Anno M. DC. LXI.
 oblatum.*

MOs inde à veteri receptus ævo,
 Ut natalitio die clientes
 Ultro muneribus colant Patronos.
 Proin, quando niveo notanda signo
 Natales tibi lux reducit Idus,
 Suetâ; MAGNE PARENS, benignitate
 Donum, oro, famuli tui pusillum,
 Chartas accipias; quibus levamen
 Quærat gravibus subinde curis.
 Hinc sacros releges pius libellos;
 Et res Ifacidûm Patrum, Ducumque,
 Et Regum memoranda facta, & arma
 Eductamque Deo sub astra molem:
 Illinc Austriadûm videre vultus
 Spirantes Procerumque, Cæsarumque
 Heroasque juvabit intueri,
 Musarum columen, decusque Martis;
 Sollers quæ manus, ingenique mira
 Virtus mollibus edidit figuris.
 At festam referente sole lucem,
 Latè porticus alta Vaticanam

Am-

Amplectentibus aream columnis;
 Et navalia, templa, portæ & ædes,
 Et fontes salientibus rigantes
 Urbem, perpetuis viis patentem,
 Doctâ forsitan offerentur arte
 Æri incisa Tibi: sed illa quantò
 Mox expressa perenniùs canoris
 Vatum carminibus, per ora vulgi
 Laudes usque tuas ferent, ab ortu
 Primo solis ad ultimum cubile?

A D

BERNARDUM ROTTENDORFF

*Archiatrum Monasteriensem, de insulsiſſimis
 Conradi Biermanni versibus dono missis.*

Nuper quòd mihi pessimi poëtæ
 Scabros, illepidos, & inuultos
 Misti versiculos, amice, dignas
 Tali munere gratias habemus,
 Rottendorffe, tibi, novem Sororum
 Et Phœbi decus: hæc enim venena
 Gustanti stomachus repentè motus,
 Tussis quando levem minata febrim
 Quassabat latus, & caput gravedo
 Torquebat, simul expulit nocentes
 Morbi reliquias prioris omnes.
 Ast ut carmina pessimi poëtæ
 Sic mi reddere visa sint salutem,
 Tu posthac cave, ne modi remittas

Hujus

Hujus munera, pestilentiora
 Morbis omnibus, omnibus venenis.
 Contrà si facies, scias necesse est,
 Acutum piperi togam datura,
 Aut nidum tincis araneisque,
 Aut pœnam subitura, quam Catullo
 Pleni ruris & infacetiarum
 Annales Volusi dedere vatis.

D E

MOPSO FIDISSIMO CANE

mortuo.

MOpfus hîc jaceo, canis venustus
 Longis auriculis, & ore pando,
 Custos assiduus domi forisque
 Nostri Principis, & comes fidelis:
 Equo seu fuit ire, sive curru,
 Seu tritâ pedibus viâ voluptas.
 Hinc me carior haud erat; nec alter
 Posthac est aliis futurus annis
 Me carus magis, aut magis peritus
 Blandiri Domino; & sagax natantes
 Venari medias aves per undas;
 Gyros carpere, & exilire in altum,
 Et gressus glomerare tam superbos,
 Quàm non ullus equum docet magister.
 Nunc fractum senio peremit ætas,
 Et grati pietas Heri peremptum
 Urnâ composuit. Sed atra tantum
 Functo mors mihi non dolet, dolenti

Quan-

Quanto, quod domino, mei reliqui
Heu! desiderium, mihi dolori est.

A D

JOANNEM VVISSE

Attendoricensem, è Societate Jesu,

In Academia Paderbornensi SS. Theologiae Doctorem, Gallinam & duos serpentes eodem in nido ovis incubantes, prope villam Collinam in Diacesi Paderbornensi An. M. DC. LXVIII. hoc extemporali epigrammate describentem.

Juxta humilem gallina casam malè provida, putri
Urticas inter nidificarat humo.
En coluber geminus cæco prolapsus ab antro,
Ova super multo lubricus orbe cubat.
Nil trepidat gallina; duos super incubat angues,
Officii mater gnava tenaxque sui.
Nec cessat coluber; sub plumâ matris & ungue,
Quod neuter peperit, fatus uterque fovet,
Et facit ambiguum foto de femine litem,
Sit pullus colubri, sitne futurus, avis.
Femina decîdit litem, non ore, nec ense,
At fude vipereum comminuendo caput.
Pythonem jaculis armatus stravit Apollo,
Occidit colubros Bructera Nympha duos.

Responsum Auctoris.

EN pro versiculis tuis, amice,
Unâ qui simul incubatione

li.

Invisâ prius ova confoventes,
 Gallinam, & geminos canunt colubros,
 Iratæ fude villicæ peremptos;
 Insignes tibi mittimus rubenti
 Cancros tergore, brachiisque curvis,
 Villæ munera; nec minùs precamur,
 Illorum dape lætus ut fruaris,
 Et, te iudice, delicatiori
 Sic omnes superent sapore pisces;
 Ut, me iudice, carminum tuorum
 Binus munere consecratus anguis
 Immortalibus usque & usque sæclis,
 Pythonem super, & laboriosi
 Alcidæ celebrem levatus Hydram,
 Inter sidereos micabit ignes.

I N

REGIAM PARISIENSEM

L U D O V I C I X I V .

*Galliarum & Navarra Regis Christianissimi
 opus admirandum.*

Grandibus & terras permenfus & alta triumphis
 Æquora, ceu radiis Cynthus atra suis,
 Hanc pacis studiis ingens L U D O V I C U S & armis
 REGALEM mirâ condidit arte D O M U M .
 Quæ splendore licet referant, & vertice pulsant
 Sidera, sunt Domino tecta minora suo.

A D

A D

CLEMENTEM X. P. O. M.

*Octogesimo atatis anno, paucis ante CLEMEN-
TIS IX. Pontif. mortem diebus, Cardinalem,
ac proximis inde Comitibus Vaticanis summum
Pontificem renuntiatum, An. M. DC. LXX.
III. Cal. Maii.*

E U C H A R I S T I C O N.

*Cum Gulielmum Lib. Baronem de Furstenberg, fratrem, Pre-
positum Monasteriensem, Chorepiscopum Trevirensis, Ca-
nonicum Salisburgensem & Paderbornensem, exemplo ALE-
XANDRI VII. & CLEMENTIS IX. PP. intimum suum
cubicularium ultrò renuntiaffet.*

CLEMENS, optime Romuli nepotum,
Princeps & patriæ parens, & orbis,
Quando muneribus tuis rependam
Grates, quas ego debeo perennes
In me tot meritis tuis, meisque
Mecum debet, & usque debiturum
Fratres se meritis tuis fatetur?
Sed dignas prohibet referre grates
Ingens copia munerum tuorum.
Ergò quæ pietas amorque dicat,
Et blando recipit benigna vultu
Majestas tua, pro tuâ salute,
Nec non imperio tuo precantes,

Votis

Votis nec̄timus auspicata vota ;
 Ut Te nemo diutiùs Quiritum ,
 Doctrinâ , ingenioque , moribusque
 Dignis murice , debuit mereri
 Serum Purpurei decus Senatûs ,
 Et nemo citiùsque , digniùsque est
 Summis Orbis honoribus potitus ;
 Sic Te nemo diutiùs Quiritum ,
 Summis Orbis honoribus fruatur.

A D

MATTHIAM NALDUM,

ALEXANDRI VII. PONT. OPT. MAX.

MEDICUM INTIMUM,

*Aphorismos Hippocratis notis illustratos, Flavio
 Chisio S. R. E. Card. eminentissimo
 dedicantem.*

P Hœbi sacrarum præsidis Camœnarum
 Artisque , morbos quæ domare cessantes
 Potens medelis , & salubribus succis ,
 Secanda profert sæpe fila Parcarum ,
 Decus perenne , maximoque ALEXANDRO
 Dignus Machaon , quid moraris in dias
 Emittere auras luminis , senis Coi
 Divina , Nalde , scita ? quæ dies longa ,
 Et imperita turba plurimis mendis
 Opplerat , hætenusque noverant pauci :
 At mox , favente Delio , tuis curis

R

De-

Deterfa, doctrinæque luce perfufa
 Legentur, & quâ Sol renatus Eöo
 Surgit cubili, quâque conditur fluctu.
 Quare fecundo munus inclytum plaufu
 Volare docta per virûm finas ora
 Latè, benigno, Nalde, FLAVII tutum
 Favore, nuper arte qui tuâ, multâ
 Cum laude, rebus reftitutus Urbanis,
 Regnique curis, publicæque terrarum
 Felicitati, PATRUOQUE fervatus
 Excipiet, ufque muneris memor tanti,
 Tui fereno lumine ingenI fetum:
 Ejusque fidere actus invidus livor,
 Et Zoïlorum turba cedit, ut nubes
 Fugit corufci pulfa Solis afpectu,
 Pontique favientis atra tempeftas,
 Simul refulfit alba ftella Pollucis.

A D

JACOBUM PHILIPPUM
 NINIUM,

ALEXANDRI VII. PONT. OPT. MAX.

*Cubicularium intimum, & supplicibus
 libellis præpofitum.*

NINI meorum lecte flos amicorum,
 Cui melle Hyblæo dulcius fluit puræ
 Orationis nectar ore facundo,
 Rerum potenti cùm refers ALEXANDRO

No

Negotiosa supplicantium vota.
 Humanitatis sæpius tuæ fructum
 Expertus, oro, teque rursus obtestor,
 Ociùs amici supplices preces nostri
 Recites. Quiritum namque fata formidans,
 Acerba fata, sospes ad suos Boios
 Avet redire, carbasisque remisque
 Fugæ secundos provocantibus ventos,
 Per arva latè vectus alta Neptuni
 Adire litus hospitale Gallorum.
 At Vaticanæ dona nunc potestatis,
 Cui paret æther, inferique, tellusque,
 Tantùm requirit. Impios canis prægnans,
 Parræque cantus, montibusque decurrens
 Lupa Lanuvinis, imbriumque divina
 Avis imminentùm terreat: quid huic obstet,
 Iterque rumpat? si, quod unicè poscit,
 Cursus precetur prosperos ALEXANDER.

A D N A T A L E M
 R O N D I N I N U M
 J O C U S.

Q Uod utrique nostrùm commodavit argentum
 Ad vestiendum Græculum Favoritus,
 Cur Rondinine debuisse me solum
 Reglutinare iudicas, minùs rectè
 In me retorquens negligentia culpan?
 Debere nulli me libentiùs novit
 Idem ille, semper qui mihi Favoritus

R. 2

Fá-

Facit benignè, mutæ voluntatis
 Fideique certus usquequaque constantis.
 Ne creditoris ergò debitor partes
 Agas, amice, non rogatus obtestor;
 Quin ipse cures, ut bonum fies nomen,
 Fidemque semper æmulère Germanam.

IN AUCTOREM

*inepti epigrammatis, in Augustinum Favoritum
 scripti, quo ultimam syllabam ꝑ ALIPES,
 de Pegaso loquens, corripuit.*

INfulse vates, quid (malùm) Favorito,
 Musarum ocello, quem volare Parnassi
 Utroque tutum suspicit jugo Phœbus,
 Casum ominaris, Icarique fortunam?
 Potiùs timendum est pessimo Poëtarum
 Tibi, per caputque pedesque ne ruas præceps,
 Ut Lampsacenus ille, monte Pimplæo;
 Pœnasque dignas ALIPES Medusæus
 Centum reposcat calcibus, quòd extremo
 Pede immerentem claudicare fecisti.

AUGUSTINI FAVORITI

Responsum.

QUòd usque ab Adriatico in Favoritum
 Adunca torvus cornua, ac truces armat
 Dentes Poëta pessimus Poëtarum,

In immerentem sæviens & ignotum,
 Ignotus ipse; vapulare, FERNANDE,
 Fortasse meruit: Pegasum quòd offendit,
 Haud jure vatem criminari; in toto
 Nil ille fecit elegantius libro:
 Pes namque claudus Pegasi, ut tuâ fecit
 Tam dulce carmen profiliret è venâ.

A D

ALEXANDRUM VVILTHEMIUM,
 LUXENBURGENSEM,

E SOCIETATE JESU,

*Auctori de suis & adoptivis pœmatibus
 editis hoc carmine gratulantem.*

FERNANDE Princeps, clara PRINCIPIS MONTIS
 Propago, Paderæ fontium sacer Princeps,
 Plaudente Phœbo laureâ coronatus
 Veterum redûcis gloriam Camœnarum.
 Si ludis elegos, Naso sæculi nostri es,
 Hoc ampliùs, quòd purior Tibi vena.
 Si fidibus apta, barbitove depromis,
 Horatianæ provocas Lyrae plectra.
 Si nemora raptò Daphnidi parentare
 Doces avenâ præficâ querelarum,
 Tibi Poëta Mantuanus affurgit.
 Idem ipse quidquid uspiam meret Pindo
 Vatum bonorum, Wallios, Favoritos,
 Gradios, Masenos, Torckiosque, Pollinosque,

R 3

Et

Et Rondininos, quotquot & brevi versu
 Memorare longum est, inseris tuum in nomen,
 Quosque peperere mentis inclytæ fetus,
 Legis in familiam, & nuncupas ADOPTIVOS:
 Te jure PATREM dixerim POETARUM.

Responsum auctoris.

SI dignitatem, si meretur hoc nomen,
 Poëta Princeps, principum Poëtarum
 Cultor vocari dignior, Tibi grates
 Multâ rependit cum salute, WILTHEMI,
 Musis amicus quòd suis, ADOPTANTEM
 Præclara Vatum dona, se POETARUM
 PATREM vocasti. Tute veriùs dici
 Omnis Leporis, omnium Venustatum,
 Antiquitatis omnis atque Doctrinæ
 Pater mereris, qui tot editis libris,
 Mirâ refertis elegantia libris,
 Plausu secundo per virum volans ora,
 Asseris Olympo, fortis exitu vitæ,
 Pietate, regno nobiles Dagobertos;
 Et Maximini facta, maximus scriptor,
 Perennitate digna Præfulum facta,
 Cælata longâ nocte, consecras Famæ:
 Meritò vocandus PATRIÆ PATER; vitam
 Dias in oras luminis, sepulorum
 Oblivione lividæ vetustatis,
 Patriæ piorum dum reducis Heroum.

ALEXANDRO VII.

PONT. OPT. MAX.

Calendis Januariis An. M. DC. LXVI. felicitatem precatur.

CUR Musa longo desides silentio,
Aurata quondam docta fila tangere
Citharæ loquacis? quin Alexandro novis
Jani Calendis dona depromis nova;
Aut digna Majestate si tantâ nequis
Afferre, vota nuncupans sollemnia
Pro re Latinâ, proque gente Chisiâ,
Quot vere flores educat Favonius,
Æstate aristas flava quot numerat Ceres,
Autumnus & quot pingit uvas purpurâ,
Frondes quot altis decutit silvis hiems,
Felicittatis tot precare Maximo
Donis refertos vehat Alexandro dies,
NUMERIS HIC ¹ ANNUS ABSOLUTUS OMNIBUS.

¹ Omnes literæ numerales, quotquot sunt in Alphabeto Latino, ordine in his M. DC. LXVI. exhibentur.

A D

FABIUM CHISIUM

*Episcopum Neritonensem, INNOCENTII X. Pont.
Opt. Max. cum potestate Legati de latere Nur-
tium, & Pacis inter Europa Principes concilian-
da Mediatorem, Monasterii Westphalorum, cum
auctor illic per astatem ageret, An. M. DC. XLVI.*

FABI, sinistro jam nimum diu
Depraeriantum Numine Principum
Delecte pacator, suumque
Orbis in exitium ruentis
Spes fida, nec non Palladis, ac novem
Decus Sororum, perge tuis, precor,
Suadere Musis, aureamque
Exilio revocare Pacem.
Gaudent amoris foedere mutui
Pax & Camoenæ. Tuta placet quies
Utrisque, nullo classicorum
Rupta sono, tonitruque belli;
Et quæ sacrarum Cecropis arcium
Regina claris præfidet artibus,
Utrimque communes olivæ
Vendicat ingeniosa Pallas
Cum Pace ramos. Tam bene convenit
Cum Pace doctis Vatibus, & Tibi,
Quem prima fulgentis metalli
Sæcla jubet renovare Pacis

Co

COLUMBA ¹ miti germine Palladis;
 Quem signa QUERCUS inclyta CHISIÆ
 Ramis decussatim ligatis
 Vincla monent reparare Pacis.
 Quin ergo nostris finibus ad Getas
 Martem repellis: nam Deus omnibus
 In nos obarmavit nocendi
 Artibus, insidiisque Martem,
 Lethumque, & atris Esuriam genis:
 Et ponè scissis Tisiphonen comis
 Subire jussit, cladibusque
 Innumeris cumulare clades.
 Non antè Virtus oppida, non agros
 Cornu revifet Copia divite,
 Non ante Strages, & Malorum
 Mille procul fugient catervæ.
 Quis pace gaudet sanguine civium?
 Quis pace luget militiæ gravis
 Tributa? vicorumque mœstis
 Funeribus, viduisque campis
 Illacrymatur? nec potiùs mero,
 Cantuque curas & fide Teiã
 Sub hospitali fallit umbrã,
 Quà vitreæ fuga ludit undæ,
 Aut quà jocosis lenè Favoniis
 Impulsa quercus garrula proximam
 Quercum salutat, sub virenti
 Tristitiam tumulat sepulcro?
 Tunc læta culmis arva feracibus
 Stipata rumpunt horrea frugibus,
 Nostraque mercator Batavus
 Messè suas onerat carinas.

R 5

Tunc

¹ Insigne domus Pamphiliæ, ex qua ortus Innocentius X.

Tunc uva certat plurima purpuræ,
 Pomisque vinctus tempora mitibus
 Autumnus, ad plenum beatas
 Fundit opes avidis colonis.

A D

AMICOS GERMANOS

*in Italiam Bonnâ proficiscens, An. M. DC. LII.
 incunte Aprili.*

IMus in Ausoniam: pressis jam pugnat habenis,
 Iterque læto poscit hinnitu fremens
 Cyllarus, impatiensque moræ pede spargit arenam,
 Prætervolare gestit & cursu Notos.
 Imus, & assueti Dirçæo sidera cygno,
 Phœbique sacrum Pegafo vecti nemus
 Visere, jam mediis insertas nubibus Alpes,
 Quà fabulosam stravit Alcides viam,
 Aut, quâ Pœnorum ductor juga rupit aceto,
 Flammisque cautes torridas ferro scidit,
 Scandemus celeres; nec post discrimina terræ,
 Tumultuosos Adriæ fluctus maris
 Securi Venetâ metuemus frangere cymbâ,
 Delphine Arion si natat tutus suo.
 Nunc igitur dilecta domus, Fratresque, Sororesque,
 Et vos, Nepotes, dulcis ætatis rosa,
 Fürstenbergiæ memores virtutis Iûli,
 Valete, nostri generis optatum jubar.
 Vivite cælestes animæ, meliore metallo
 Certam trahentes sæculi primi notam,

Quis

Quas amor, & Musæ doctâ cum Pallade nobis
 Constante semper alligaverunt fide.
¹ Velde vale, primùm quò nostra Thalia magistrò
 Libare fontes ausa Castalios fuit,
 Historiæ Vatumque decus, Suadæque Latinæ;
 Et qui, Camœnis pariter ac carus mihi,
 Me juvenem teneris curâ complexus ab annis,
² Höninge fidâ, doctus ut Chiron, manu
 Duxisti, Patruï quò per vestigia Virtus
 Domûs avitæ gloriam sequi jubet.
 Te quoque ³ Veckeni, præclarum Scaldis alumnum,
 Nostroque lumen mutuum Rheno datum
 Doctrinæ, Sophiæque, facer quam tradit Aquinas:
 Et te ⁴ Maseni, magna Pindi gloria,
 Amplector; dextramque tuam ⁵ Crumbache, tuamque
 Longum, ⁶ Geleni, stringo dicturus vale.
 Sed ⁷ Mallincrodios, & te suavissime ⁸ Torcki,
 Et utrâque Phœbi laude ⁹ Rottendorffios
 Præstantes, ævi clarissima lumina nostri,
 Amor salutis noster absentes colit
 Eminus obsequio. Nec te, ¹⁰ Bollande, disertum
 Antiquitatis sanctioris Livium
 Præterit, aut numerose tuas, ¹¹ Baldæ, Camœnas,
 Vatemque veris floridum ¹² Bisselium.
 Omnibus impertit, quæ basia debet, amicis
 Gaudere jussis & valere longiùs.

Sed

¹ Joannes Velde S. J. ² Fridericus Höning Ordinis Præmonstratensis
 Canonicus. ³ Franciscus van der Vecken S. J. ⁴ Jacobus Masen S. J.
⁵ Hermannus Crumbach S. J. ⁶ Ægidius Gelenius. ⁷ Bernardus Mal-
 lincrodios Decanus Monasteriensis. ⁸ Joannes Rotgerus Torckius Cano-
 nicus Monaster. ⁹ Bernardus Rottendorffius archiater Monasteriensis.
¹⁰ Joannes Bollandus S. J. ¹¹ Jacobus Balde S. J. ¹² Joannes Bisse-
 lius S. J.

Sed me tam caros linquentem Roma fodales
 Communis Orbis univèrsi Civitas
 Allicit, & Latiae rapiunt miracula terrae;
 Seu quæ vetusta, seu recens ætas tulit.
 Jam Paderæ Tybrim, jam septem præfero colles
 Angariorum montium cacumini.
 Jam mea ¹³ Bilstenias fugio cunabula rupes,
 Et, qui propinquo mons Caballinus jugo
 Surgit, & accipitres pernibus educat alis
 Certare doctos ardeis Britannicis.
 Præcipuè commendat iter mihi gratia præfens,
 Et purpurati CHISII recens honos;
 Qui movisse potens vel avitas carmine quercus
 Facundus Orpheus Nos in Aufoniam trahit.

A D

ALEXANDRUM
 POLLINUM.

Ut poemata sua edat.

Ingens Aufoniae lumen, & Atticæ
 Suadae flos, & amor Palladis, & decus
 Nostræ dulce Camœnæ,
 Nec non candidus arbiter:
 Quid, POLLINE, latens jam nimum diu,
 Cedro digna negas edere carmina,
 Et durus pater abdis
 Fetus divitis ingenI?

¹³ Bilstenia arx Angariæ munitissima, dynastiae cognominis, in altissima rupe sita, in qua auctor horum Poëmatum an. 1626. 21. Octob. natus fuit, propinquum habet montem Caballinum, vulgò Rossenberg nuncupatum.

Non,

Non, ut deliteas, te Deus aureâ
 Donavit citharâ Delphicus, & sui
 Multâ parte Thalia
 Versus nectaris imbuit.
 Ingratus metuat lædere numina,
 Qui, quæ dona sibi contulerint, premit.
 Tu Parnasside lauro
 Vincit tempora, nobilem
 Indulgens meritis fume superbiam,
 Et te victor humo præpetibus leva
 Pennis, & super alta
 Certus tendere nubila,
 Ales fideream carpe citus viam.
 Paullùm desidiæ distat inutili
 Quæ demersa profundis
 Virtus in tenebris jacet.
 Quis pugnata duci prælia Dardano,
 Et Troiæ profugos in Latium Deos,
 Quis surgentia nosset
 Urbis moenia Romulæ,
 Morem si rigidis imperiis gerens,
 Flammis continuò Cæsar edacibus
 Immortale Maronis
 Commisisset opus sacri?
 Verâ laude caret sæpe modestiæ
 Virtus, & vitio proximus est pudor,
 Qui vitare perennis
 Audet lumina gloriæ.
 Quòd si purpureum spontè vides diem,
 Formosumque caput crinibus aureis
 Altâ nocte sepultis
 Terris reddere Delium,

Cur

Cur te perpetuæ noctis amor tenet,
 Frustrantem cupidas Romulidûm preces,
 Et spes? plena secundis
 Tandem pande Favoniis
 Famæ vela tuæ, finibus Italis
 Qui porrecta domum Solis ad ultimam, &
 Septem regna Trionum
 Latè nomina proferant.
 Mox de Pierio carmine nobilem
 Dignis posteritas tollet honoribus,
 Magnorumque beatis
 Vatum cœtibus inferet.

A D

STEPHANUM GRADIUM

A B B A T E M.

Ut cum Musis in gratiam redeat, suadenti obsequitur, & delibatis Fabii Chisii Card. laudibus, ad bellum sacrum Europæ Principes hortatur.

Sic tibi sint faciles Musæ, sic dexter Apollo
 Sororibus cum Gratiis
 Adsit, & attentis bibat auribus, optime poscis
 Quæ supplici GRADI prece:
 Ut mihi flexanimo permotam carmine mentem
 Alti tenacem consili
 Expugnas. Juvat ire jugis, juvat usque relictum
 Lustrare Musarum nemus,
 Et virides hederâ rupes, & rupibus undas
 Haurire manantes sacris.

Sentit

Sentit enim Phœbi stimulos, & pectus anhelat
 Calore succensum tuo.
 Non tamen heroes ausim tentare cothurnos,
 Magnique laudes CHISII
 Deterere ingenii culpâ. Quis namque canendo
 Æquare virtutes queat?
 Quis Melitæ curas, aut fortia facta Padusæ,
 Quis alta Romæ munera?
 Nemo difficiles pacis, mihi crede, labores
 Cantare digniùs potest
 Ipso CHISIADÆ; seu ferrea Martis iniqui
 Abominatus sæcula
 Luget, & undantem Germano sanguine Rhenum,
 Et arma damnat impia:
 Seu conjuratas Bellonæ iustiùs iras
 In terga verti barbara
 Imperat, ac fido lacerari cornua ferro
 Lunæ superba Thraciæ.
 Sed quæ vesanas agitat discordia gentes?
 Quis mutuas cædes furor?
 Quæ rabies? aut quæ dementia suadet amico
 Emi cruore lauream?
 Quis pudor Odrysi regnum fulcire Tyranni
 Labentis Europæ malo,
 Et, Venetas qui carpat opes, permittere Cretam
 Scythæ premendam perfido?
 Parcite civili jam tandem parcite bello:
 Satis ruinas urbium
 Flevimus, & sparsos cognato sanguine campos:
 Datum satis discordiæ.
 Parcite: vel si tantus amor vos Martis adurit,
 Si tanta regnandi fitis,

Mu-

Mutatis odiis Gallus conspiret Ibero.

Hic nota per vestigia

Regna petat Libyæ: Solymos magis ille triumphos

Virtutis antiquæ memor

Ambiat, & palmas latè frondentis Idumes

Victrice decerpat manu.

Ite alacres, ite ergò, mari date vela secundo

Devota pugnæ nobili,

Ite pii Reges: conjunctas fœdere dextras

Communis armet ultio;

Aut metus, incumbat propiùs ne barbarus hostis

Clarâ potitus insulâ.

At nos, Germani proceres, jam pace receptâ

Ad arma cessantes nova

Ister ad arma vocat, dudum indignantibus undis,

Qui Bistonum pressus jugo

Servit, & excidium nobis ac damna minatur

Extrema fortunæ gravis.

Quin igitur pulcrâ pro libertate ruentes

Vicina Budæ mœnia

Rumpimus, & vastus quâ verberat ostia Pontus,

Immugientem Bosporum

Addimus imperio, referentes signa superbis

Derepta ByzantI tholis?

Tunc me cognatas acies, & nobile bellum

Gravi sonantem barbito

Miratus, nostras laudarit fortè Camœnas

Silente Rhenus alveo.

Tunc & Mœonio seu carmine nobilis arma,

Sive efferas pedestribus

Docte GRADI historiis, ingentia facta meorum

Seros docebis posteros.

A D

JOANNEM BAPTISTAM

Turricellium, Patavinum.

Ne popularibus rumoribus fidem habeat.

TU cui follertem rerum prudentia mentem
 Formavit, & Phœbus pater
 Fatidicos lucos Heliconis, & antra reclufit,
 Amice, veri confcia:
 Quid bibulam dubiis donas rumoribus aurem?
 Quid vana Romæ fibila
 Sollicitant animum pendentem murmure vulgi,
 Ut ore doctoris puer?
 Sive infanda fonat convitia, five tumentes
 Buccas refolvit laudibus
 Immodicis; famæ, moneo, ne crede loquaci,
 Quam prævolant Calumniæ,
 Infidiæque fequuntur, & artes mille nocendi,
 Livorque lætis anxius,
 Nec non Blanditiæ, corruptaque Gloria fuco,
 Et emta vulgi Gratia.
 Sint portenta hominum nigro fuffufa, veneno,
 Et plena falſi pectora:
 Qui, dum vipereâ fingant mendacia linguâ,
 Seſe Poëtas æſtimant.
 At fatis exoriente die commenta patebunt,
 Et virulenta fomnina,
 Aut evaneſcet rumor, qui crevit eundo,
 Creſcente temporis morâ,

S

Quas

Qualis in Assyriam Gyndes exundat, & idem,
 Cyro iubente, naufragum
 Propter equum, latè centum diductus in amnes
 Decrescit ipso se minor.
 Ergò si populi sermonibus exul amicus
 Narratur aulâ, ne favor
 Illum destituat, ne gratia vitrea frangi,
 Timere non erit tuum
 Ante fidem certam, primæ nisi credulus auræ
 Dolere bis velis miser.
 Sic etiam vulgo si cuiquam teste paratur
 Latina fortè Purpura,
 Seu Vaticanæ Sedis suprema potestas,
 Sperare non erit tuum.
 Ne frustrata gemat, ne votis usa secundis
 Mens gaudiorum præcoci
 Germine decerpto, maturos perdat honores,
 Et vana spem ludat feget
 Lætitiæ. Expectare licet: dilata voluptas,
 Ceu lenta veris gratia,
 Plus iuvat, & densis placet eluctata tenebris,
 Micanisque, ceu sol, Veritas.

A D

FRANCISCUM MACEDO

*Lusitanum, de morte Theodosii Lusitania
 Principis.*

Q ualis in Hesperii, Francisce, cubilia Ponti
 Emenfus astrorum vias

Præ-

Præcipitat Titan, mox fluctibus exit Eöis,
 Crinem repexus aureum,
 Pulcrior, igniferoque diem vehit axe recentem,
 Et noctis umbras dissipat:
 Talis Theudofius, dominantum sanguis avorum,
 Utramque per solis domum,
 Virtutumque paternarum non degener heres,
 Et grande Lufiadum decus,
 Occidit, & raptus primævæ flore juventæ
 Unà parentis arduas
 Spes fecat, & mæstas damnat caligine gentes,
 Et regna divitis Tagi.
 Nec mora: convexi surgit novus incola mundi,
 Pictosque stellarum globos
 Calcat, & immensi tractus speculatur Olympi,
 Incertus, an fidus novum
 Occupet Herculei radiantia terga Leonis?
 Æquamne libram Virginis?
 An fratres Helenæ geminos? an Orionis ignes
 Accendat æmulâ face?
 Sed titulos quæcunque tuos plaga lucida cæli,
 Quæcunque nomen sidera
 Accipient: certè patriis sublimis ab astris,
 Auguste Princeps, despicias
 Sub pedibus nunc fata tuis, sortemque tuorum,
 Et sceptrâ curas regia,
 Et, si certa fides, si veri doctus Apollo
 Vatum secundat omina,
 Jam mixtus Superis calidâ prece Numinis iras
 Franges; & auri sæcula
 Prima Tago referes, (qui nunc malè decolor undas
 Cruore cognato trahit)

Et confanguineos in mutua fœdera Reges,
 Amica pacis fœdera,
 Restitues, ac bella procul (quâ Bosporus audax
 Ignota committit freta)
 Vertet ab Hesperix populis in cornua Lunæ,
 Votis tuis motus Deus.
 Tunc repetet Solymas arces, & signa profanis
 Avulsa Thracum postibus
 Romuleas latè victrix suspendet ad aras
 Bellantis Europæ manus.
 Hæc tua nunc pietas, &, adhuc dum vita manebat,
 Jurata promittit fides.

A D N A T A L E M
 R O N D I N I N U M.

De Philautiâ fugiendâ.

Q U I sua cœcus amat, ceu natos cercopithecus
 Amore vefano fovet,
 Et necat amplexu, formam admiratus & ora
 Ridenda, visu & turpia;
 Audiat exemplum sacri miserabile vatis,
 Aurita qui Thracum potens
 Saxa movere sono, blandâ prece carminis ima
 Ditis refregit atria,
 Non exorato portas adamante rigentes
 Ingressus: ut raptam sibi
 Eurydicen superis Proserpina redderet auris,
 Lyræ sonantis præmium.
 Reddita jam fuerat conjux, cùm ponè sequentem
 Jurata contra fœdera,

Respi-

Respicit infelix Orpheus, & quam nimis ardet,
 Amando perdit conjugem.
 Tristia Narcissi quis funera nescit, & ignes?
 Quem fontis umbra lucidi,
 Et sterilis decepit amor, dum prendere vultus
 Imo repercussos vado
 Sollicitus, visæ tabescit imagine formæ
 Amator imprudens sui.
 Ergò cave, quisquis simili vefanus amore,
 Apollinari laureâ
 Carmina digna putas, nugis quæ plena canoris,
 Sed cassâ rebus parturis
 Iratis Musis. Tantum sitis improba laudum
 Suadere amat dementiæ.
 Non eadem nobis es, RONDININE, monendus,
 Ocelle gentis Italæ,
 Noster amor, qui jura licet divina piorum
 Perfusa doctrinâ Patrum,
 Et Latii veteres, & Graiæ Palladis artes
 Claudas capaci pectore;
 Non ideò temet vanus miraris, ut ales
 Superba Junonis solet
 Pandere laudatæ gemmata volumina caudæ
 Ad discoloris Iridis
 Invidiam. Quin ipse gravis tua carmina censor,
 Linenda cedro carmina,
 Exigis ad limam, non dedignatus amici
 Sensum atque mentem exquirere
 Ingenui: nec theta nigrum quandoque recusas,
 Aut pollicis versi notam.
 Sic Venusinorum sermonum candidus audit
 Judex Tibullus, & suos

Nafoni folitus recitare Propertius ignes,
 Arbitrio illius ftetit.
 Sic & Apelleas Lyfippus fæpe tabellas
 Colore vivo perlitas,
 Signaque Lyfippi fpirantia doctus Apelles
 Curâ recognovit pari.
 Nempe minùs peccat, præbere fidelibus aurem
 Quicumque præceptis amat.
 Nec metuit Bavius, qui feſe, iudice recto,
 Caſtigat erroris reum.
 Ingenium quicumque ſuum pluris facit æquo,
 Non æſtimandus poſteris,
 Aut tineis epulas, aut ſcombris debet amiçtum,
 Ridenda vulgi fabula.

A D

G U I L I E L M U M
F U R S T E N B E R G I U M,

Fratrem ſuum, Canonicum Trevirenfem, Paderbornenfem & Monafterienſem, Româ per Galliam, ubi Marſiliae portu ob peſtilentia ſuſpicionem prohibitus, Telone ſuſceptus, & Lugduni gravi poſtmodum morbo tentatus fuit, in Germaniam ad ſuos proficiſcentem, An. M. DC. LVI. Non. Novemb.

ERgone Tyrrenum volitanti per mare puppi,
 Et impotentibus Notis
 Credulus, ire paras?

Nec

Nec fœdas hyemes, nec monstra natantia ponto,

Nec saxa palles naufraga?

Quin etiam fidei

Immemor antè datæ, Romam fugis, atque sodales,

Et fratris, ô vitâ mihi

Frater amabilior,

Deseris amplexus votis tua vela frequentis,

Ne sævus illis Affricus

Ingruat, aut Boreas.

Verùm age, quando fugæ certam jam nulla morari

Mentem queunt suspiria,

Oceanive minæ,

I felix, longùmque vale, celeremque carinam

Regant benigna fidera

Fratribus unanimis

Tyndaridæ, pelagique potens Neptunus eunti

Irata componat freta,

Nereidumque chorus

Adsit, & alma Thetis, dum ventis usque secundis

Sparfas per æquor Stœchadas,

Phocaicosque sinus

Attigeris. mora nulla: petas tunc sospite cursu

Optamus urbem, quam celer

Alluit hinc Rhodanus,

Illinc lentus Arar. Sed quid præfaga futuri

Sinistra fata mens timet?

Sit, precor, augurii

Vana fides, meritisque tuis votisque tuorum

Permota, spes Germaniæ

Numina respiciant.

S 4

Hinc

Hinc infelici positas in rupe Gebennas
 Prætervolabis, & juga
 Plurima fideribus
 Proxima transgressus, descendes flumine Rheno
 Beata demum patriæ
 Arva videre tuæ,
 Arva olim proavis regnata, & cæde Latinâ
 Consperfa, quâ Varus gravi
 Stratus ab hoste jacet.
 Quos ego nunc plausus audire? quot oscula caris
 Divisa amicis, intimæ
 Quas videor lacrimas
 Cernere lætitiæ testes? quæ gaudia fratrum
 Terrâ marique devium
 Fratris iter reducis,
 Et res optantûm nostras, Italûmque labores,
 Et facta ALEXANDRI inclyta
 Noscere? quæ dubiis
 Narrabis meliùs rumoribus, ipse fidelis
 Spectator: ut pulsâ fame
 Finibus Aufoniæ,
 Illius auspiciis opulento Copia cornu
 Bearit urbes, & redux
 Frugibus arva Ceres:
 Ut nunc consiliis præsentibus, impiger Hydræ
 Qualis renascentis caput
 Amphitryoniades,
 Infestam Latio pestem premat inclytus Urbis
 Servator, hinc & patriæ
 Audiat usque Pater:

Nec tamen has inter curas , terrâque marique
Cretæ laborantis piam
Mittere rebus opem
Cesset , & Europæ convertere bella furentis
In regna latè barbara
Thracis , & exitium.
Hæc & plura tuis memorans , nec vota filebis
Romæ precantis jam diu
Egregio juveni
Virtutis patruæ vestigia sacra legenti ,
Decus Latinæ Purpuræ ,
Et meritos titulos.
Intacti siquidem mores , animusque benignus ,
Ac vena dives ingeni ,
Cultaque Piæriis
Artibus , & Themidos studiis , ac sub lare sancto
Nutrita mens , & indoles
Vivida CHISIADÆ
Spem faciunt , curas partito ac pondera mundi ,
Longos ALEXANDRO fore
Et sine nube dies.

TYPOGRAPHUS
LECTORI.

Cum Pœmata Fürstenbergica nunc iterum auctiora in lucem typis nostris prodeant, benevole Lector, ipsa nos documenta Paderbornensia, ejusdem auctoris fetus perelegans, admonere quodammodo, & exigere videntur, ut quæ antehac fuerunt seorsum edita, jam unâ cum his Pœmatis publicemus: Nam etsi horum Monumentorum inscriptiones ex historia Romana, Francica, & Saxonica, ut vides, sint contextæ, quia tamen earum argumentum versu convescitur, & Historiam à Pœticâ non multùm distare, sed hæc duo gemina affiniaque esse, ac solo propemodum rhythmo inter se discrepare, sentit Floridotus apud Agathiam nobilem historicum, par esse diximus presenti Pœmatum libello illas annectere. Quodsi verò adjectæ inscriptionibus notæ, ob brevitatem forte obscuræ, ac nimis jejuna tibi videantur, eruditissimum auctoris commentarium consulas velim, quo jam denuò separatim à nobis edito, Monumenta Paderbornensia illustravit, nec patriæ antiquitatis, quam gloriæ suæ peremnius exegit monumentum. Vale.

ALISOROMANUS.

MEMORIÆ SACRUM

SIQUIS. ¹ ALISONEM. VESTIGAS. FORTE. SICAMBRIS
 IMPOSITUM. DRUSI. GRANDE. NERONIS. OPUS
 QUO. STETERUNT. AQUILÆ. POPULIS. QUO. ROMA. SUBACTIS
 JURA. DEDIT. SIGNIS. FERNICIOSA. SUIS
 HUC. PROPERA. ² PAGO. VICINO. NOMEN. ET AMNI
 HÆRET. ADHUC. PRISCIS. NOBILE. TEMPORIBUS
 LONGA. DIES. FOSSAS. LATE. COMPLEVIT. ET. HOSTIS
 MOENIA. VICTRICI. DIRUIT. ALTA. MANU
 FAMA. SUPERSTES. ERIT. SCRIPTORIBUS. AUCTA. LATINIS
 DONEC. ALISONIS. LUPPIA. CRESCET. AQUIS

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

ALISONEM. ROMANORUM. CASTELLUM. CONTRA SICAM-
 BROS. A. NERONE. CLAUDIO. DRUSO. AD. LUPPIÆ. ET. ALI-
 SONIS. CONFLUENTES. POSITUM. RERUM. GESTARUM. GLO-
 RIA. CELEBERRIMUM. DIOECESI. SUÆ. VINDICAVIT. ET. PA-
 TRIÆ. ANTIQUITATIS. ILLUSTRANDÆ. STUDIO

M. H. P

¹ Velleius Patereulus lib. 2. Tacitus lib. 2. Annal. Dio Cassius lib. 54. hist. Rom.

² ELSÉN pagus hodieum celebris, Paderbornæ vicinus, Dion Cassio l. 54. *Elisov* dictus. Philipp. Cluverius lib. 3. antiquæ Germ. cap. 9. Isac. Pontan. lib. 1. Geldr. Joan. Horzion Soc. *Jesu* in Panegyri. Paderborn. l. 2. cap. 9. aliique.

FONTES LUPPIÆ
MEMORIÆ SACRUM

1 LUPPIA. ROMANIS. ANNALIBUS. INCLYTUS. AMNIS
NEC. MINUS. IN. FRANCA. NOBILIS. HISTORIA
HIC. ORITUR. NOMENQUE. DEDIT. FAMAMQUE. NERONUM
QUO. SITA. MAJORIS. 2 CASTRA. FUERE. LOCO
ET. QUEM. CONCILIO. PRO. RELIGIONE. VOCATO
SAXONIÆ. CAROLUM. 3 TER. CELEBRASSE. FERUNT
DEVENERARE. SACRUM. FLUVII. CAPUT. HOSPES. ET. ALTE
CELATIS. NILI. PRÆFER. ORIGINIBUS
QUI. LICET. INNUMERIS. TUMIDUS. PETAT. AMNIBUS. AQUOR
FONTE. TAMEN. MAJUS. LUPPIA. NOMEN. HABET

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

AD. FONTES. LUPPIÆ. FLUMINIS. IN. DITIONE. PADERBOR-
NENSI. SURGENTIS. ROMANI. EXERCITUS. HIBERNIS. ET
CAROLI. M. CONCILIIIS. CELEBRATOS
M. H. P

- 1 Mela lib. 3. cap. 3. Tacit. annal. 1. 2. & hist. 5. Strabo. 1. 7. Dio Cass. 1. 14.
2 Velleius Paterculus 1. 2. cap. 105. Justus Lipsius in Velleium, n. 194.
Boclerus in eundem. Cluverius 1. 3. Germ. antiq. c. 49. nunc LUPPIA
vocatur.
3 An. 776. an. 786. & an. 782. vita Caroli M. apud Pichnam. Adronoma
Regino, aliique Francicæ hist. scriptores.

CLADES VARIANA.
MEMORIÆ SACRUM

EN. UBI. ROMANÆ. CLADIS. MONUMENTA. SUPERSUNT
 VARUS. ET. ARMINIO. STRATUS. AB. HOSTE. JACET
 ET. 1 CAMPO. IN. MEDIO. NOTUM. VICTORIA. NOMEN
 SERVAT. ADHUC. NOSTRIS. INCLYTA. TEMPORIBUS
 AUSPICIIS. RAPUIT. PUBES. GERMANA. SECUNDIS
 IMPERII. 2 GEMINAS. NOBILE. PIGNUS. AVES
 DESINAT. EUPHRATES. PARTHOS. MEMORARE. TRIUMPHOS
 CLARIOR. EST. CÆSO. LUPPIA. QUINCTILIO
 RAPTA. JOVI. LATIO. 3 CRASSI. SPOLIA. ILLE. PEREMPTI
 REDDIDIT. HIC. AQUILAS. 4 OBTINET. USQUE. SUAS

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

VARIANÆ. CLADIS. PÆNE. EXITIABILIS. ROMANIS. CÆSARE
 AUGUSTO. AD. TEUTOBURGIENSEM. SALTUM. INTER. AMI-
 SII. ET. LUPPIÆ. FONTES. ARMINIO. DUCE. A CHERUSCIS
 BRUCTERIS. MARSIS. ET. CONTERMINIS. GENTIBUS. ILLATÆ
 M. H. P

- 1 WINTFELD, campus victoriæ. Justus Lipsius in notis ad Taciti An-
 nal. lib. 1. n. 211. aliique.
 2 Cuspinianus in vit. Cæsar. in Octavio Augusto. Ulricus Huttenus de Germa.
 non degeneri.
 3 Suetonius in Octavio Augusto cap. 21. aliique complures.
 4 Florus lib. 4. cap. 12. signa & aquilas duas adhuc barbari possident.

SALTUS
TEUTOBURGIENSIS.
MEMORIÆ. SACRUM

¹ TEUTOBURGENSIS. SALTUS. LOCA. VASTA. PERAGRANS
PAULISPER. COEPTUM. SISTE. VIATOR. ITER
HIC. RAPTAS. AQUILAS. CLADIS. MONUMENTA. LATINE
INVENIES. VARI. RELIQUIASQUE. DUCIS
EGIT. ET. HIC. CELEBREM. ² THIETMALLO. TESTE. ³ TRIUMPHUM
SAXONICAM. CAROLUS. DEPOPULATUS. HUMUM
UT. MERITO. DUBITES. ROMANA. CÆDE. CRUENTO
ARMINIO. MAJOR. NUM. SIT. HABENDUS. HONOS
SAXONIS. AN. CAROLO. VICTORI. SÆPIUS. HOSTEM
FREGIT. HIC. INDOMITUM. CONTUDIT. ILLE. SEMEL

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

SALTUM. LATINIS. TEUTOBURGIENSEM. OSNEGGUM. FRAN-
CIS. APPELLATUM. QUINCTILII. VARI. LEGIONUMQUE
TRIUM. TUMULO. ET. CAROLI. M. VICTORIA. DE. SAXONI-
BUS. PROPE. THIETMALLI. AN. DCC. LXXXIII. REPORTATA
NOBILEM. POSITO. HOC. MONUMENTO. ILLUSTRAVIT

- ¹ Tacitus l. 1. Annal. Lipf. in not. 211. Ortelius in thesauro Geographico.
Alghamerus in Tacit. de morib. Germ. Hottion l. 2. Panegy. Paderb. 69.
² DE THMOLD Comitum Lippensium sedes, beneficium Ecclesie Pa-
derbornensis.
³ Eginhardus de vita & gestis Caroli Magni. Vita Caroli M. apud Bihnam,
aliique complurcs. Cluverius l. 2. antiq. Germ. cap. 19.

FONTES AMISII.
MEMORIÆ SACRUM

ILLE EGO. SUM. ¹ AMISIUS. SURGENS. HIS. FONTIBUS. AMNIS
OLIM. ROMANA. NOTUS. IN. HISTORIA
QUI. CENTUM. DELABOR. AQUIS. COMITATUS. IN. ÆQUOR
ANTE. PERERRATIS. URBIBUS. ET. POPULIS
NUNC. CAPUT. OCCULTUM. RIMATUS. VALLE. SUB. IMA
FERNANDUS. NIVEO. CONDECORAT. LAPIDE
AT. TIBI. NESTOREI. MERITIS. PRO. TALIBUS. ANNI
LÆTAQUE. PERPETUO. TEMPORA. VERE. FLUANT
ET. NOMEN. FERNANDE. TUUM. SIC. CRESCAT. EUNDO
AUCTA. VELUT. NOSTRÆ. GLORIA. CRESCIT. AQUÆ

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

AD. FONTES. AMISII. ROMANIS. NOTISSIMI. FLUMINIS. IN
DITIONE PADERBORNENSI. NASCENTIS
M. H. P

HOSPES. VIVE. TUÆ. SORTIS. MEMOR. EN. EGO. PARVIS
NOBILIS. HIC. ORIOR. FONTIBUS. AMISIUS
ET. POSTQUAM. FLUVIIS. INGENTIBUS. AUCTUS. IN. ALTUM
VELA. TULI. VASTO. MERGOR. IN. OCÆANO
SIC. UBI. PRINCIPIIS. MORTALIA. TENUIBUS. ORTA
CREVERUNT. MAGNIS. AUCTIBUS. INTEREUNT

¹ Mela lib. 3. cap. 3. Strabo lib. 7. Ptolemæus lib. 2. c. 12. Plin. l. 4. cap. 24.
Tacit. l. 1. & 2. Annal. aliique.

DELB R U G G I A,

Ultima veterum Bructerorum sedes.

MEMORIÆ. SACRUM

BRUCTERUS. HÆC. 1 COLUIT. LOCA. FOETA. PALUSTRIBUS. UNDS
 QUOD. NUNC. INDIGENIS. NOMEN. UT. ANTE. MANET
 HIC. VARUM. INFESTO. GERMANICUS. AGMINE. CÆSAR
 2 ULTUS. ET. HOSTILES. DEPOPULATUS. OPES
 VICINAM. DRUSO. GENITORI. CONDIDIT. 3 ARAM
 ET. TULIT. AUSONIIS. MANIBUS. INFERIAS
 POST. 4 UBIUS. FERRO. PARITER. GRASSATUS. ET. IGNI
 OBRUTUS. HIC. MAGNA. CLADE. REPENTE. FUIT.
 VICTAQUE. TERGA. FUGÆ. DEDIT. ET. SUA. SIGNA. RELIQUIT
 INCLYTA. VIRTUTIS. BRUCTERE. SIGNA. TUÆ

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

DELB R U G G I S. VETERUM. BRUCTERORUM. ULTIMIS. QUOS
 GERMANICUS. CÆSAR. VARIANÆ. CLADIS. ULTOR. BELLO
 PERSECUTUS. QUANTUM. AMISIAM. ET. LUPPIAM. AMNES
 INTER. HAUD. PROCUL. TEUTOBURGIENSI. SALTU. VASTA-
 VIT. COLONIENSES. VERO. CLIVIIQUE. PADERBORNENSIBUS
 INFESTI. ACCEPTA. INSIGNI. CLADE. AN. MCCCC. XV. CAL. DE.
 CEMB. ILLUSTRARUNT. OB. FORTITUDINEM. EORUM. AC

FIDEM. REIP. PRÆSTITAM

M. H. P

1 Cluverius l. 3. antiq. Germ. c. 13. Joan. Horrion Panegy. Paderb. l. 1.
 c. 11.

2 Tacit. Annal. lib. 1. cap. 60. 61. 62.

3 Tacit. Annal. lib. 2. cap. 7. Horrion in Panegy. Pad. cap. 12.

4 Gobelinus Persona in Cosmodromio, stat. 6. cap. 91.

V I S U R G I S.

M E M O R I Æ . S A C R U M

EXERAT. AMISIUS. STERILES. CAPUT. INTER. ARENAS
 ET. PADERÆ. SOCIAS. LUPPIA. JACTET. AQUAS
 SOLUS. EGO. PATRIAS. CLARISSIMUS. AMNIS. AD. ORAS¹
 NAVIBUS. EXTERNAS. PORTO. VISURGIS. OPES
 NEC. ME. BELLA. MINUS. CELEBRANT. ADVERSA. ¹ QUIRITUM
 QUAM. QUÆ. PER. ² FRANCOS. GESTA. FUERE. DUCES
 SED. QUOTA. PARS. RERUM. SUPERARET. ROMA. TUARUM
 AUT. QUISNAM. ARMINI. NOSCERET. ARMA. MEI
 NI. MIHI. QUAM. ³ TACITUS. SCRIPTOR. DEDIT. INCLYTUS. ILLI
 REDDITA. CORBELÆ. MUNERE. VITA. FORET

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

IN. RIPA. VISURGIS. ROMANORUM. FRANCORUM. ET. SA-
 XONUM. BELLIS. NOBILISSIMI. AMNIS. DIOECESIN. PADER-
 BORNENSEM. INTERFLUENTIS. E. REGIONE. HERI-
 STALLI. SAXONICI
 M. H. P

- ¹ Velleius Patereulus. Tacitus. Dio Cassius.
² An. 555. per Clotharium Regem Francorum. Gesta Francorum epitoma-
 ta, cap. 27. Gregor. Turonensis lib. 4. cap. 10. Aimoinus lib. 2. cap. 27.
 An. 630. per Dagobertum & Clotharium ejus patrem, Reges Francorum.
 Gesta Francorum epitomat. cap. 41. Aimoin. lib. 4. cap. 18. Sigebertus in
 Chronico. An. 721. per Carolum Martellum. Ado Viennensis. Annal.
 incerti auctoris apud Pithæum. An. 743. per Carolomannum Martelli fi-
 lium. Othlonus lib. 1. c. 44. vita S. Bonifacii apud Serarium. Concil. Ge-
 neral. tom. xvi 1. Parisiis edit. pag. 441.
³ Nam quinque ejus primores Annalium libri inventi Corbeie, quod Monasterium ad
 Visurgim est, atque illinc depromptum verè hunc thesaurum Quæstor quidam Ponti-
 ficus ad magnum Leonem detulit, donatus ab eo aureis quingentis. Justus Lipsius
 ad lib. 2. Annal. Taciti. num. 34. Idem in dispuñt. Notar. Cod. Miran-
 dulani.

T

REMA

AD CONFLUENTES WARNÆ & VISURGIS,

Pagus Ravensbergici Comitatus.

MEMORIÆ SACRUM

INCLYTA. FRANCORUM. FASTIS. UBI. 1 WARNÆ. VISURGIS
 AMNÆ. RECEPTA. SUÆ. NOMINA. FERDIT. AQUÆ
 SAXONÆ. 2 PIPINUM. FUSO. SPECTAVIT. OVANTEM
 3 REMA. TRIUMPHALI. FERRE. TROPÆA. MANU
 4 HILDIGARIQUE. NECI. VICTRICIA. CASTRA. SECUTI
 FRANCIGENAS. MOESTIS. ILLACRYMARE. MODIS
 FORTIS. ET. EXEMPLO. 5 CAROLUM. 6 GENITORIS. 7 AVIQUÆ
 SAXONICÆ. VALIDAS. FRANGERE. GENTIS. OPES
 TALIBUS. ILLUSTRIS. TITULIS. PLUS. REMA. SUPERBIT
 QUAM. QUOD. RHEMORUM. 8 NOBILE. NOMEN. HABET
 FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

REMÆ. AD. CONFLUENTES. WARNÆ. ET. VISURGIS. SITE.
 PIPINI. EJUSQUE. FILII. CAROLI. M. FRANCORUM. REGUM
 SAXONICIS. EXPEDITIONIBUS. AN. DCCLIII. ET. AN. DCCLXXXIII
 CELEBRIS. PAGI. MEMORIÆ.

M. H. P

- 1 WARNÆ. Poët. Anon. WARANA. Vita Car. M. apud Pithzum. WAHARNA. Adelm. WAGARNA. Annal. Franc. apud Reub. VARNANA. Annal. Canisii. WAAHNA. Regino. nunc WERNÆ vocatur.
- 2 An. 753. Annal. incerti auctoris apud Pithzum, alii que.
- 3 REMEN nunc appellatur. olim RIMIA. Vir. Caroli M. apud Pithzum. RIMI. Adelmus & Annal. Franc. apud Reuberum. RUMIA. Ado Viennens. Annal. Canisii. RIMEE.
- 4 Coloniensis Archiep. Annal. incerti auctoris apud Pithzum. Annal. Fuldenfes, Adelmus, Regino.
- 5 Annal. Franc. apud Reub. Vita Caroli M. apud Pithzum. Annal. Canisii.
- 6 Pipini. An. 745. 753. 758. Annal. incert. auct. apud Pithzum. Annal. Fuldenf. apud Freherum. Annales Francici apud Reuberum.
- 7 Caroli Martelli. An. 721. 737. Annal. incert. auctoris apud Pithzum.
- 8 Henricus de Hervordia, l. 2. cap. 69. citatus ab Henrico Meibomio in notis ad Iminfulam Saxoniam.

ERESBURGUM
ADDIMOLAM,
MEMORIÆ SACRUM

HOSPES. 1 ERESBURGI. PRÆRUPTAM. CONSPICIS. URBEM
ANTIQUA. CELEBREM. RELIGIONE. LOCUM
2 MARTIS. IBI. QUONDAM. SIMULACRO. NOBILE. FANUM
SAXONIÆ. COLUMEN. PRÆSIDIUMQUE. FUIT
QUOD. LEO. VASTATUM. CAROLI. VICTRICIBUS. ARMIS
3 SACRAVIT. VERO. RESTITUITQUE. DEO.
MANSIT. ET. HOC. NOSTRÆ. GENTI. DUM. BARBARUS. HOSTIS
AUGUSTUM. 4 NOSTRO. TEMPORE. VERTIT. OPUS
NONNE. GIGANTEOS. MERUIT. RENOVARE. TRIUMPHOS
QUÆ. MANUS. IN. SUPEROS. HOC. FUIT. AUSA. NEFAS

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO,
DE. FURSTENBERG

ERESBURGI. IN. DIOECESI. PADERBORNENSI. FIRMISSIMI
OLIM. SAXONUM. PROPUGNACULI. NEC. MAGIS. FRANCO-
RUM. ARMIS. ET. IRMINSULÆ. EXCIDIO. QUAM. EJUS. LOCO
A. CAROLO. M. EXSTRUCTI. A. LEONE. III. P. M. DEDICATI
BELLO. AUTEM. SUECICO. FUNDITUS. EVERSI. TEMPLI. RE-
LIGIONE. CELEBRIS. MEMORIÆ
M. H. P

1. Afton. apud Reuberum. Annal. Francici & vita Caroli M. apud Pithæum;
aliique Franc. hist. scriptores. Henricus Meibomius de Irminfula Saxoni-
ca. hodie STADTBERG.
2. Widekindus Corbeiensis lib. 1.
3. Baronius. Annal. Ecclesiast. tom. 9. ad annum Christi. 799.
4. An. 1646. 24. Septemb.

BRUNISBERGA
PROPE HUXARIAM.
MEMORIÆ. SACRUM

ARX. UBI. BRUNONIS. CIRCUMSPICIT. ALTA. LATINI
MILITIS. INFECTAS. ¹ CÆDE. VISURGIS. AQUAS
SAXONES. HIC. AMNEM. ² CAROLUM. TRANSIRE. PARANTEM
NEQUICQUAM. TELIS. IMPEDIERE. SUIS
SED. DARE. VERSA. FUGA. VICTORI. TERGA. COACTI
CESSERUNT. TOTUM. FLUMINIS. IMPERIUM
LITORE. NUNC. ILLO. REGNAS. CORBEIA. SACRUMQUE
³ HUXARIÆ. DICIT. JUS. PADIBORNA. TUÆ
QUÆ. SI. POSTERITAS. SERVASSET. FOEDERA. NUNQUAM
RELLIGIO. SCISSIS. PLANGERET. ORBA. COMIS

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

BRUNISBERGÆ. NOBILI. IN. DIOECESI. PADERBORNENSIS. ET
DITIONE. CORBEIENSIS. LOCO. UBI. CAROLUM. M. TRAJE-
CTU. VISURGIS. PROHIBERE. FRUSTRA. CONATI. SAXONES
AN. DCC. LXXV. FUSI. FUGATIQUE. FRANCIS. CESSERUNT

M. H. P

- ¹ Velleius Patercul. lib. 2. *hist. annis mox nostra clade nobilitas transfusa Visurgis.*
² Vita Caroli M. & Annal. incerti auct. apud Pithæum. Annal. Cambrian.
Astron. Adelmus. Annal. Fuldenfes. Regino. Poëta anonymus apud Re-
nerum Reineccium.
³ Libellus de translatione S. Viti, & institutione novæ Corbeiz. & Chant.
Corbeienfe post notas ad Widikindum à Meibomio editum

BOCA AD LUPPIAM.
MEMORIÆ SACRUM

BOCA. VETUS. CAROLO. MEMORABILIS. HOSPITE. PAGUS
LUPPIA. QUAM. RAPIDIS. PRÆTERIT. AMNIS. AQUIS
ANGARIOS. VIDIT. PACEM. VENIAMQUE. PRECANTES
SUPPLICITER. FRANCO. SUBDERE. COLLA. JUGO
OBSIDIBUSQUE. DATIS. JURANDO. JURE. PACISCI
OBSEQUII. STABILEM. TEMPUS. IN. OMNE. FIDEM
ANGARIÆ. GENS. VICTA. SACRO. LÆTARÆ. TRIUMPHO
QUEM. CAROLUS. DE. TE. RELIGIOQUE. TŪLIT
² SI. SUB. REGE. PIO. LIBERTAS. GRATIOR. EXSTAT
SERVITIO. MAGIS. ES. LIBERA. FACTA. TUO

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SÆDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

BOCÆ. CELEBRI. OLIM. PAGO. UBI. CAROLUS. M. FRANCO-
RUM. REX. ANGARIOS. DATIS. OBSIDIBUS. ET. JUREJURAN-
DO. FIDEM. OBSEQUII. FIRMANTES. AN. DCC. LXXV. IN. DI-
TIONEM. ACCEPIT. ET. A. SANCTÆ. MEMORIÆ. BADURADO
PADERBORNENSI. EPISCOPO. RELIQUIÆ. B. LANDOLINI. CONF.
QUAS. E. CAMERACENSI. DIOECESI. ILLUC. TRANSTULERAT
COLLOCATÆ. FUERUNT
M. H. P

¹ Vita Caroli M. apud Pithæum. Astron. Adelmus. Regino. aliique hist.
Franc. scriptores.
² Claudianus in 2. consul. Stiliconis lib. 2.

D E S E N B E R G A
 P R O P E W A R B U R G U M .
 M E M O R I Æ . S A C R U M

DESENBERGA. GRAVES. QUÆ. FINIBUS. ARDUA. CATTOS
 LÆTAQUE. WARBURGI. DESPICIT. ARVA. JUGO
 PARUIT. IMPERIO. ¹ CAROLI. CUM. FRANCUS. ADEGIT
 SAXONA. DEGENERI. VERTERE. TERGA. FUGA
 VICTA. DEHINC. CESSIT. ² SUEVIS. HOSTILITER. ARMIS
 HENRICUS. PATRIAS. CUM. LACERARET. OPES
 NUNC. JACET. INDIGNA. LATE. COLLAPSA. RUINA
 ARX. VETUS. ET. RERUM. GLORIA. SOLA. MANET
 QUIS. NISI. MENTIS. INOPS. FACTIS. EXTENDERE. FAMAM
 NEGLIGAT. IPSA. VIDET. SI. QUOQUE. SAXA. MORI

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FÜRSTENBERG

DESENBERGAM. ARCEM. IN. MONTE. COGNOMINE. OLIM
 MUNITISSIMAM. QUAM. CAROLUS. M. PRÆSIDIO. FRANCO-
 RUM. FIRMAVIT. SAXONES. AN. DCC. LXXVI. FRUSTRÀ. OPPU-
 GNARUNT. HENRICUS. IV. CÆSAR. AN. M. LXX. OCCUPAVIT
 HODIE. VERO. EPISCOPI. ET. PRINCIPIS. PADERBORNENSIS
 BENEFICIO. NOBILIS. SPIGELIORUM. FAMILIA. POSSIDET
 POSITO. HOC. MONUMENTO. EXORNAVIT

¹ Regino. lib. 2. Chron. Fabricius lib. 2. & 4. origin. Saxonitarum.
 ² Lambertus Schaffnaburg. Ægidius Gelenius in pretiosa hierotheca p. 120

PADERÆ FONTES.

MEMORIÆ SACRUM

HIC. UBI. FON. PADERÆ. MEDIA. SURGENTIS. IN. URBE

DUCO. VETUS. MAGNI. NOMEN. ¹ AB. AMNE. PADI

MARTE. DIU. ANCIPI. CAROLUS. CERTARE. COACTUS

² DELEGIT. CASTRIS. CONCILII. LOCUM

³ JUSSIT. ET. HIS. UNDIS. LUSTRATAM. SUBDERE. GENTEM

SAXONICAM. VERQ. COLLA. SUPERBA. DEO

⁴ HIC. LEO. ROMANA. DEDUCTUS. AB. URBE. SACELLUM

⁵ SACRAVIT. PRIMUM. RELIGIONIS. OPUS

HIC. SEDES. LONGO. FUT. ORDINE. DEINDE. SECUTIS

TERRARUM. DOMINIS. INCLYTA. ⁶ CÆSARIBUS

⁷ VIRGINIS. HIC. CONJUX. VIRGO. CUNIGUNDA. MARITI

ACCEPTIT. MERITIS. REGIA. SERTA. COMIS

VASTUM. ALIUS. SUBEAT. SEPTENA. PER. OSTIA. PONTUM

NOBILIUS. NULLUS. ME. CAPUT. AMNIS. HABET

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ

SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS

COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-

CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO

DE. FURSTENBERG

AD. FONTES. PADERÆ. CASTRIS. COMITIIS. ET. FREQUENTI

IMPERATORUM. REGUMQUE. GERMANIÆ. ET. FRANCIÆ

HOSPITIO. AC. REGIA. S. CUNIGUNDÆ. CORO-

NATIONE. CELEBRATOS

M. H. P

¹ Gobelius Persona in cosimod. omio. atat. 6. cap. 38.

² An. 777. 783. 785. 786. 799. Eginardus in Vit. Caroli. M. Astron. Vit. Ludovici Pii apud Pithæum, aliique.

³ Vit. Caroli M. apud Pithæum. Annal. Fuldenfes apud Freherum.

⁴ Annal. Fuldenf. Vita Caroli M. Astron. Regino, aliique.

⁵ Vit. S. Liborii apud Bollandum cap. 11. Vit. B. Meinwerci apud Browerum. Gob. Persona in Cosimod. atat. 6. cap. 38. Crantzius Metropol. lib. 1. cap. 11.

⁶ Magnum eorum catalogum vid. in notis Monumentorum Paderbornensium.

⁷ Adelboldus de rebus gestis S. Henrici apud Gretserum. Vitæ S. Godehardi, S. Bernardi, B. Meinwerci apud Browerum. Chron. Hildesienfe interscript. hist. Franc. tom. 111.

DRIBURGUM

Olim Iburgum appellatum.

MEMORIAE SACRUM

SEU. ME. DRIBURGUM. VETERI. SEU. NOMINE. DICAS
 1 IBURGUM. MERITIS. LAUS. MANET. ÆQUA. MEIS
 SAXONIS. 2 UT. PERHIBENT. MUNIMEN. GRANDE. VETUSTATI
 IMPOSUIT. NOSTRIS. MOENIA. CELSA. JUGIS
 PRÆSENTIS. CAROLUS. PRECIBUS. DONATA. LEONIS
 3 QUÆ. PADERÆ. SACRO. SUBDIDIT. IMPERIO
 VENA. ACIDÆ. TANTUM. ME. NUNC. UBERRIMA. LYMPHÆ
 NOBILITAT. VARIIS. SÆPE. MEDENDO. MALIS
 SI. MIHI. LONGA. DIES. PRIMOS. SUBDUXIT. HONORES
 SERVAT. ADHUC. NOSTRUM. QUÆ. FUGIT. UNDA. DECUS

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

DRIBURGI. OLIM. IBURGI. ANTIQUI. SAXONUM. MUNIMEN-
 TI. A. CAROLO. M. EXPUGNATI. S. HATHUMARO. EPISCOPO
 PADERBORNENSI. EJUSQUE. SUCCESSORIBUS. CUM. OMNI
 AGRO. ET. DITIONE. LEONIS. III. P. M. PRÆSENTIS. ROGATU
 DONATI. ET. SALUBRITATE. ACIDULÆ. HODIE
 NOBILIS. MEMORIÆ

M. H. P

- 1 Gob. Persona eofmod. atat. 6. cap. 38. Crantzius lib. 1. Metrop. cap. 11.
 literæ antiquæ. Vid. not. Monumentorum Paderb.
 2 Hermannus Hamelmannus de antiq. Westphalia ex Peucero. Theodoricus
 Engelhusius in Chronico. Gerhardus Cleinforgius in Annal. MS.
 Westphalia. ad an. 776.
 3 An. 799. Gob. Perf. eofmod. l. c. Crantzius l. c. Bruschius & Kerckenbrochius
 in catalog. Epif. Paderb.

LUDA AD AMBRAM.

MEMORIÆ SACRUM

HIC. UBI. LUDA. VETUS. JUCUNDÆ. MARGINE. RIPÆ
 URBS. SEDET. ET. CULTOS. 1 AMBRA. PERERRAT. AGROS
 2 AMBRONES. HABITASSE. FERUNT. QUOS. CIMBRICUS. OLIM
 MILITIÆ. SOCIOS. TRAXIT. IN. ARMA. FUROR
 ILLIS. 3 ARMINII. SUCCEDENS. ARCE. PROPINQUA
 GENS. TENUIT. VALIDA. SCEPTA. CHERUSCA. MANU
 4 ANNUA. DEINDE. PIO. CAROLUS. SACRA. MORE. FREQUENTANS
 NASCENTEM. COLUIT. SUPPLICE. VOCE. DEUM
 ET. 5 SCHIDROBURGUM. PROPIUS. DUM. SAXONA. BELLO
 FULMINAT. HOC. POSUIT. FRANCICA. CASTRA. LOCO
 HÆC. OLIM. DECORI. FUERINT. NUNC. PROXIMA. LUDAM
 CONCELEBRAT. NOTÆ. VENA. SALUBRIS. AQUÆ

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

LUDE. AD. AMBRAM. PERANTIQUÆ. AMBRONUM. ET. CHE-
 RUSCORUM. SEDI. CAROLI. M. CASTRIS. IN. QUIBUS. AN. DCC
 LXXXIV. CHRISTI. NATALEM. EGIT. ET. PYRMONTANÆ
 ACIDULÆ. VICINITATE. CELEBRATÆ
 M. H. P

- 1 Astron. Adelmus, Vita Caroli M. apud Pithæum. Annal. Canisii. Regino. Poëta anonymus, aliique. nunc EMMER vocatur.
- 2 Reinerus Reineccius de origine Myſorum. Fiderit. in Chron. Lippienſi part. 1. cap. 6.
- 3 Winkelmannus in notit. vet. Weſtphaliæ. lib. 1. cap. 8. Stangevolius in Annal. Weſtphaliæ. Pideritius l. c.
- 4 Vir. Caroli M. apud Pithæum. Annal. Canisii. Regino.
- 5 Adelmus. Aftronomus, Poëta anonymus. nunc SCHIDER, ſeu brevius SCHIER appellatur, prædium Comitum Lippienſium.

T 5

TROPÆA CAROLI
M. FRANCORUM REGIS,
In campo Sintfeld.

MEMORIÆ. SACRUM

NUNC. UBI. FERTILIBUS. LATE. FLAVESCIT. ARISTIS
TAM. CERERI. GRATUS. QUAM. SPATIOSUS. AGER
OLIM. CAMPUS. ERAT. QUO. PRÆLIA. † SAXO. MINATUS
FRANCORUM. SIGNIS. OBVIA. SIGNA. TULIT
SED. VICTUS. CESSIT. TITULO. VICTORIA. DONAT
‡ MOENIA. VICINO. CONSPICIENDA. JUGO
§ MARATHON. ¶ PERSIS. NOMEN. FATALE. PEREMPTIS
MILTIADE. JACTAT. CLARA. TROPÆA. DUCIS
GLORIA. MAJOR. ERIT. CAROLI. QUI. PARCERE. VICTIS
MALUIT. HOSTILI. QUAM. JUGULARE. MANU

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

CAROLO. M. FRANCORUM. REGI. SAXONIBUS. IN. CAMPO
SINTFELD. AN. dcc. xciv. SUBACTIS. ET. TERTIA. EORUM
PARTE. ALIO. TRADUCTA. DE. RELIGIONE. CHRISTIANA. ET
PUBLICA. TRANQUILLITATE. OPTIME. MERITO

M. H. P

- † Astor. Adelmus. Annal. Fuldens. Vita Caroli M. & Annal. insecti au-
ctoris apud Pithæum. Regino. Poëta anonymus, aliique.
‡ WUNNENBERG oppidum diocesis Paderbornensis, ad agrum SINT-
FELD pertinens, & in colle situm.
§ Cornelius Nepos in Miltiade. Justinus l. 2. c. 9.

HERISTALLUM
SAXONICUM,

in ripa Visurgis.

MEMORIÆ. SACRUM

SEU. TE. CÆRULEUS. PLACIDO. VEKIT. AMNE VISURGIS
SIVE. FACIS. TERRA. CARE. VIATOR. ITER
PARVA. MORA. EST. FAMÆ. RELEGAS. MONUMENTA. VETUSTÆ
ET. PRECOR. HÆC. PAUCIS. CARMINA. SCRIPTA. NOTIS
MAGNUS. 1 HERISTALLO. CAROLUS. DUM. SAXONAS. URGET
HIC. POSITIS. CASTRIS. NOMEN. HABERE. DEDIT
2 LEGATOS. HIEMANS. HIC. REGIA. DONA. FERENTES
AUDIT. ET. 3 NATOS. JUSSIT. ADESSE. SUOS
HIC. COEPTAM. RETULIT. FATO. MELIORE. CATHEDRAM
4 AD. VITREAS. PADERÆ. LENE. FLUENTIS. AQUAS
NON. TAMEN. OMNIS. HONOS. ABIIT. QUIN. ÆMULA. FRANCO
CERTAT. HERISTALLI. GLORIA. SAXONICI

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

HERISTALLI. SUI. IN. RIPA. VISURGIS. CAROLI. M. HIBERNIS
PIPINI. ET. LUDOVICI. FILIORUM. EJUS. CONVENTU. HUNNO-
RUM. ET. ASTURIÆ. GALLECIÆQUE. REGUM. LEGATIONIBUS
AN. DCCXCVII. CELEBRATI. MEMORIÆ. POSUIT

- 1 Astron. apud Reuberum. Adelm. Vita Caroli M. apud Pithæum. Poëta
anonym. nunc HERSTELL appellatur.
2 Annal. Francici apud Pithæum. Regino.
3 Astron. Vita. Caroli M. apud Pithæum. Adelmus. Regino.
4 Henricus de Hervordia. Chron. Mindenæ à Meibomio editum.

W E V E L S B U R G U M,

Prope Bodecam Monasterium S. Menolphi.

M E M O R I Æ . S A C R U M

ECCE. WEVELSBURGI. SAXO. FUNDATA. VETUSTO
 ARX. QUÆ. TURRITUM. TOLLIT. AD. ASTRA. CAPUT
 INDOMITIS. OLIM. PATRIAM. DEFENDIT. ¹ AB. HUNNIS
 DAMNA. DEDIT. PATRIÆ. NEC. SEMEL. ILLA. SUÆ
 QUANDO. FEROX. ARMIS. ² FRIDERICUS. SÆVIIT. HOSTIS
 NON. IMPUNE. TAMEN. QUÆ. TULIT. ³ ARMA. NEPOS
 SIC. VARIAS. EXPERTA. VICES. DOMINOSQUE. FREQUENTES
 SUBDIDIT. IMPERIO. SE. ⁴ THEODORE. TUO
 FORTUNATA. NIMIS! SI. QUAS. NON. LÆSERAT. HUNNUS
 INTACTAS. SINERET. ⁵ GÖTHICUS. IGNIS. OPES

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG.

WEVELSBURGUM. VETUSTISSIMUM. AB. HUNNORUM. GER-
 MANIAM. DEVASTANTIUM. MEMORIA. CASTELLUM. A. FRI-
 DERICO. ARNSBERGÆ. COMITE. INSTAURATUM. ET. MUNI-
 TUM. A. COMITIBUS. WALDECENSIBUS. AD. ECCLESIAM. PA-
 DERBORNENSEM. TRANSLATUM. A. BURANIS. DYNASTIS
 TUM. BENEFICII. TUM. PIGNORIS. LOCO. DIU. POSSESSUM. A
 THEODORO. EPISCOPO. ET. PRINCIPE. PADERBORNENSI. RE-
 CUPERATUM. ET. A. FUNDAMENTIS. EXSTRUCTUM. A. SUE-
 CIS. INCENSUM. A. THEODORO. ADOLPHO. EPISCOPO. ET
 PRINCIPE. PADERBORNENSI. MAJORI. EX. PARTE. RESTITU-
 TUM. POSITO. HOC. MONUMENTO. EXORNAVIT

- ¹ Gob. Person. cosmodrom. ztat. 6. c. 8. Crantzius Metrop. l. 6. cap. 9.
- ² Gob. Person. l. c. Crantzius l. c. Ægidius Gelenius in S. Engelbeno lib. 1. cap. 42.
- ³ Conradus Comes Arensbergensis à Bernardo 1. Epif. Paderb. przlio victus occubuit, an. 1143. Ægid. Gelenius l. c. aliique.
- ⁴ An. 1589. 9. Aug.
- ⁵ An. 1646. mense Maio.

DESERTUM SENDÆ,

olim Sinedi appellatum.

MEMORIÆ SACRUM

DESERTOS. * SINEDI. TRACTUS. HUMILESQUE. MYRICAS
 QUI. PERAGRAS. TUTUM. CARPE. VIATOR. ITER
 NON. HIC. INSIDIAS. NON. MILITIS. ARMA. TIMEBIS
 QUÆ. SECURA. QUIES. ARCET. ET. ALMA. THEMIS
 APTA. QUIDEM. PECORI. DEEST. ET. PASTORIBUS. UMBRA
 RARAQUE. POPULEAS. VENTILAT. AURA. COMAS
 ATTAMEN. HIC. APIBUS. DULCEM. GREGIBUSQUE. MINISTRAT
 UNDA. FREQUENS. POTUM. PABULA. GRATA. SOLUM
 ET. CAPUT. AMISH. MEDIIS. HINC. EXIT. ARENIS
 ILLINC. UBERIBUS. LUPPIA. SURGIT. AQUIS
 NUNC. ETIAM. VIDEN? UT. CELEBRET. LOCA. VASTA. COLONUS
 SOLLICITARE. RUDEM. VOMERE. DOCTUS. HUMUM
 OMNIA. SIC. VINCIT. LABOR. IMPROBUS. OMNIA. CONTRA
 AGRICOLIS. PESSUM. SEGNIBUS. IRE. SOLENT

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
 SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
 COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
 CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
 DE. FURSTENBERG

IN. DESERTUM. SENDÆ. OLIM. SINEDI. APPELLATUM. NOVIS
 COLONIS. CUM. PUBLICO. COMMODO. DEDUCTIS
 M. H. P

* Hujus deserti meminerunt diplomata Caroli M. Osnabrugensibus an. 804.
 Ottonis III. an. 1001. S. Henrici an. 1002. & an. 1003. Paderbornensibus
 data. vid. notas ad monumenta Paderbornensia,

F O N S R E S O N U S,

Vulgo Bullerborn, prope Becam veterem,
pagum diœcesis Paderbornensis.

M E M O R I Æ . S A C R U M

TEUTOBURGENSIS. SILVÆ. RADICIBUS. ORTUM
QUÆ. TRAHIT. ET. RESONIS. NOMINA. DEBET. AQUIS
ARTE. SCATENS. * MIRA. PELAGI. NUNC. MORE. FREMENTIS
ÆSTUAT. ALTERNA. NUNC. SILET. UNDA. VICE
ET. PEDE. DECURRIT. LIQUIDO. DUM. PROXIMA. SENSIM
PER. CAVA. LABENTEM. SAXA. RESORBET. HUMUS
MOX. EADEM. VIRES. SUBTER. TELLURE. RECENTES
COLLIGIT. ET. LARGAS. AUCTA. REFUNDIT. AQUAS
NE. JACTES. ARETHUSA. TUI. MIRACULA. FONTIS
SOLA. ETIAM. NOSTRAS. FAMA. LOQUETUR. OPES

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICE
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

AD. FONTEM. BULLERBORN. PROPE. BECAM. VETEREM. MIRA
NATURA. PRÆDITUM. ET. FREQUENTIBUS. PRINCIPUM. ET
NOBILIUM. VIRORUM. CONVIVIIS. EXCUBIIS. ET. EXPERI-
MËNTIS. OLIM. CELEBRATUM
M. H. P

† Vid. Mollerum l. 5. de Rheno. pag. 217. Leonardum Thurneserum l. 1.
c. 1. de aquis. Joan. Hozion l. 2. panegyrici Paderb. aliosque.

FONS PADULUS,

Ante Neuhusium, consuetum Episcoporum
& Principum Paderbornensium
domicilium.

MEMORIÆ SACRUM

FONS. EGO. SUM. PADULUS. NITIDIS. ARGENTEUS. UNDIS
PURIOR. ELECTRO. FRIGIDIORQUE. GELU
OLIM. VIX. PECORI. NOTUS. NUNC. ARIDA. FEBRI
NOSTER. FERNANDI. PROLUIT. ORA. LIQUOR
UNDE. MEO. PRINCEPS. RECREATUS. MUNERE. CLAUSAS
MARMORIBUS. GRATO. CARMINE. SIGNAT. AQUAS
NE. MIHI. CASTALIOS. LATICES. OPPONE. NEC. UNDAM
BELLEROPHONTËI. CARE. VIATOR. EQUI
ILLA. ETENIM. DOCTIS. INSPIRAT. VATIBUS. ÆSTUM
HÆC. LEVAT. ET. MEDICAM. LYMPHA. MINISTRAT. OPEM

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

AQUA. FONTIS. PADULI. IN. FEBRIS. ARDORIBUS
RECREATUS. P. C. AN. M. DC. LXX

ACIDULA SMECHTANA.
MEMORIÆ SACRUM

NON. EGO. VICINIS. DUBITEM. CONTENDERE. NYMPHIS
TANTA. LICET. NOSTRÆ. COPIA. DESIT. AQUÆ
FRIGIDIOR. GLACIE. CERTE. MEA. NECTAR. ACORE
UNDA. REFERT. VITRO. SPLENDIDIORQUE. FLUIT
UTILIS. ET. CALIDO. JECORI. STOMACHOQUE. DOLENTI
ET. PRÆSENS. ÆGRIS. RENIBUS. AUXILIUM
PRINCIPIS. HINC. PATRUI. PRINCEPS. EXEMPLA. SECUTUS
FERNANDUS. PATRIÆ. MAXIMA. CURA. MEÆ
MARMOREO. POTAS. ORNAVIT. MARGINE. LYMPHAS
ADDIDIT. ET. GRATA. CARMINA. DUCTA. MANU
TU. MERITI. CONTRA. MEMOR. ILLIUS. USQUE. LIQUORES
ARENTI. SITIENS. QUI. TRAHIS. ORE. MEOS
POCULA. FERNANDI. FAC. LIBES. PRIMA. SALUTI
INCOLUMIS. PADERÆ. QUAM. DABIT. ILLE. SUÆ

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

Ad. memoriam. accepti. beneficii P. C. An. M. DC. LXIX.

NAUSEAT. AUT. SIQUIS. CALET. HINC. BIBAT. ÆGER. OREXIN
NOSTRA. FACIT. STOMACHO. PELLIT. ET. UNDA. SITIM
NECTAR. ACORE. VITRUM. SPLENDORE. ET. FRIGORE. BRUMAM
EXSUPERAT. MEDICÆ. NEC. CARET. ARTIS. OPE

1 Vid. Tabernæmontanum in suo aquarum thesauro cap. 59. & notas ad monumenta Paderbornensia.

A C I D U L A
D R I B U R G E N S I S .

M E M O R I Æ . S A C R U M

HIC. EGO. VISCERIBUS. MAGNÆ. PRORUMPO. PARENTIS
LARGA. SALUTIFERÆ. VENA. PERENNIS. AQUÆ.
DOCTA. GRAVI. MORBO. RENES. ET. FÆCE. LIENEM
ET. TUMIDUM. FLAVA. BILE. LEVARE. JECUR
ET. TROPENS. ACIDO. STIMULANTE. LIQUORE. PALATUM
TÆDIA. VENTRICULO. PELLERE. FAUCE. SITIM
QUI. BIBIT. ERGO. MEOS. LATICES. ET. CIVIS. ET. HOSPES
INCOLUMIS. NOSTRIS. RITE. PRECETUR. AQUIS
MAGNUS. UT. HAS. ARMIS. CAROLUS. VICTRICIBUS. UNDA
SAXONICO. FERTUR. SUPPOSUISSE. PADO
SIC. FERNANDE. TUO. DECORATÆ. MUNERE. LONGO
TEMPORE. TE. SALVO. SUB. TUA. JURA. FLUANT

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

AD. ACIDULAM. DRIBURGENSEM. SALUBRITATE. MEDENDIS-
QUE. CORPORIBUS. NOBILEM. COMMODIUS. HAURIENDAM
EDUCTA. HUMIDO. SOLO. ARBORIBUSQUE. CONSITA. AD-DE-
AMBULANDUM. VIA. ET. FONTIS. CELEBRITATI. ET
PUBLICÆ. UTILITATI. CONSULUIT

AN. M. DC. LXX

V

OLDENBURGA
IN MONTE FURSTENBERG,
Prima Baronum de Furstenberg in West-
phalia ad Ruram sedes.

MEMORIÆ SACRUM

FURSTENBERGIACÆ. TITULIS. ARX. INCLYTA. GENTIS
OLDENBURGA. TUUM. QUÆ. MODO. NOMEN. HABET
SIVE. LOCI. DECUS. ANTIQUM. SEU. NOMINE. PRIMOS
INDICAT. HOC. ALTÆ. NOBILITATIS. AVOS
HIC. STETIT. HOSTILI. BELLORUM. SÆPE. TUMULTU
DIRUTA. PRINCIPIBUS. SÆPE. REFECTA. SUI
NUNC. DESERTA. JACET. PRÆCLARÆ. GLORIA. STIRPIS
USQUE. RECENS. LONGA. POSTERITATE. VIGET
SIC. MEA. DOCTRINÆ. PRECOR. ET. VIRTUTIS. AVITÆ
LAUDE. VELUT. GEMINA. STET. TRABE. FULTA. DOMUS

FERDINANDUS. DEI. ET. APOSTOLICÆ
SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS. PADERBORNENSIS
COADJUTOR. MONASTERIENSIS. S. R. I. PRIN-
CEPS. COMES. PYRMONTANUS. ET. LIB. BARO
DE. FURSTENBERG

AD. ILLUSTRANDAM. HOC. ETIAM. IN. LOCO. MAJORUM
SUORUM. MEMORIAM. ET. POSTEROS. AVITÆ. VIRTUTIS
EXEMPLO. INCITANDOS

M. H. P

- ¹ An. 1180. à Philippo Archiepif. Col. 1254. à Simone Epif. Paderb. 1295.
ab Eberhardo Com. Marcano. 1309. ab Henrico Archiep. Colonienfi. 1311.
ab Engelberto Com. Marcano. 1345. à Godefrido Com. Arnsbergienfi. &
Adolpho Com. Marcano. vid. notas ad Monument. Paderborn.
² An. 1219. à S. Engelberto Archiep. Colonienfi. 1276. à Siffrido Archiep.
Col. 1307. ab Henrico Archiep. Col. 1312. ab Henrico Archiep. Col. &
Ludovico Haffo Epifcopo Monafterienfi. vid. not. ad Monum. Paderb.
³ Alluditur ad binas Oldenburgicas trabes in aureo fcuto rubentes, à prima
ufque origine Baronibus Furftenbergiis ufitata infignia.